

USTAWA
z dnia ...
o związku metropolitalnym w województwie mazowieckim¹

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa zasady i tryb tworzenia oraz zasady funkcjonowania związku metropolitalnego w województwie mazowieckim, zwanego dalej „związkiem metropolitalnym”.
2. Związek metropolitalny jest zrzeszeniem gmin i powiatów wchodzących w skład jednostki NUTS 2, określonej jako „region Warszawski stołeczny” zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066², charakteryzujących się istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, położonych na obszarze spójnym pod względem przestrzennym, który zamieszkuje co najmniej 2 000 000 mieszkańców.
3. W skład związku metropolitalnego wchodzi miasto stołeczne Warszawa.
4. Siedzibą związku metropolitalnego jest miasto stołeczne Warszawa.
5. Związek metropolitalny nosi nazwę “Metropolia Warszawska”.

Art. 2.

1. Związek metropolitalny wykonuje publiczne zadania metropolitalne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.
2. Związek metropolitalny ma osobowość prawną.
3. Samodzielność związku metropolitalnego podlega ochronie sądowej.
4. Zadania metropolitalne są zadaniami ponadlokalnymi, które, zgodnie z zasadą pomocniczości, stanowią spójne uzupełnienie zadań lokalnych lub zadań regionalnych oraz nie naruszają zadań przysługujących:
  - 1) gminie, zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721);
  - 2) powiatowi, zgodnie z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107);

---

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, ustawę z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy, ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, ustawę z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym oraz ustawę z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

² Rozporządzenie Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniające załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) – Dz. Urz. UE L 322 z 29.11.2016, str. 1.

- 3) województwa, w rozumieniu ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566).

Art. 3.

1. O ustroju, szczegółowym zakresie zadań związku metropolitalnego oraz o innych sprawach określonych w ustawie stanowi statut związku metropolitalnego.
2. Projekt statutu związku metropolitalnego i jego zmian podlega uzgodnieniu z Prezesem Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej.
3. Uzgodnienie projektu statutu następuje w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia jego przedłożenia.
4. Jeżeli Prezes Rady Ministrów nie zajmie stanowiska w terminie określonym w ust. 3, statut uznaje się za uzgodniony.
5. Prezes Rady Ministrów, w przypadku stwierdzenia uchybień, przekazuje projekt statutu do ponownego rozpatrzenia, wskazując termin ich usunięcia.
6. Zmiana statutu następuje w trybie przewidzianym dla jego uchwalenia.

Rozdział 2

Tryb tworzenia związku metropolitalnego, ustalania i zmiany jego obszaru i granic oraz jego likwidacji

Art. 4.

1. Rada Ministrów, jeżeli spełnione są wymagania określone w ustawie, w drodze rozporządzenia:
  - 1) tworzy w województwie mazowieckim związek metropolitalny oraz ustala jego obszar i granice przez wskazanie jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład tego związku;
  - 2) zmienia obszar i granice związku metropolitalnego przez wskazanie jednostek samorządu terytorialnego dołączających do składu tego związku;
  - 3) zmienia obszar i granice związku metropolitalnego przez wskazanie jednostek samorządu terytorialnego, których rady podjęły uchwałę o wyjściu gminy ze związku metropolitalnego, z zastrzeżeniem ust. 3;
– mając na względzie istniejące formy współpracy jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego, powiązania funkcjonalne i zaawansowanie procesów urbanizacyjnych oraz układ osadniczy i przestrzenny uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe na tym obszarze.
2. Zmieniając obszar i granice związku metropolitalnego, Rada Ministrów ustala nowe granice istniejącego związku metropolitalnego.
3. W razie podjęcia przez Radę m.st. Warszawy uchwały o wyjściu ze związku metropolitalnego Rada Ministrów przedkłada Sejmowi projekt ustawy o likwidacji związku metropolitalnego.

Art. 5.

1. Rozporządzenie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, jest wydawane na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej o wydanie tego rozporządzenia.

2. Minister właściwy do spraw administracji publicznej sporządza wniosek, o którym mowa w ust. 1, na podstawie wniosku pełnomocnika do spraw utworzenia związku metropolitalnego o utworzenie związku metropolitalnego.
3. Wniosek o utworzenie związku metropolitalnego składa się do ministra właściwego do spraw administracji publicznej, za pośrednictwem wojewody mazowieckiego.
4. Wniosek o utworzenie związku metropolitalnego zawiera:
  - 1) określenie obszaru i granic związku metropolitalnego;
  - 2) uzasadnienie utworzenia związku metropolitalnego, zawierające w szczególności wskazanie form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego, powiązań funkcjonalnych i zaawansowania procesów urbanizacyjnych, a także opis układu osadniczego i przestrzennego uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe;
  - 3) dane statystyczne dotyczące liczby ludności oraz powierzchni związku metropolitalnego;
  - 4) wyniki przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami w poszczególnych gminach;
  - 5) informację o spełnieniu wymogów, o których mowa w art. 8 ust. 5;
  - 6) określenie szacunkowych kosztów, będących skutkiem wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1;
  - 7) określenie szacunkowych planów dochodów i wydatków związku metropolitalnego w kolejnych dwóch latach budżetowych następujących po wydaniu rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1.
5. Do wniosku o utworzenie związku metropolitalnego dołącza się:
  - 1) uchwały rad gmin w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami;
  - 2) uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego zawierające opinie, o których mowa w art. 8 ust. 1;
  - 3) mapę topograficzną z zaznaczeniem granic gmin i powiatów, które mają wejść w skład związku metropolitalnego.
6. Wojewoda mazowiecki, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o utworzenie związku metropolitalnego, przekazuje go ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej.

Art. 6.

1. Do wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 5 ust. 1–3 i 6, z tym, że wniosek o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego do ministra właściwego do spraw administracji publicznej składa zgromadzenie związku metropolitalnego, zwane dalej „Zgromadzeniem”.
2. Wniosek o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego zawiera:
  - 1) określenie nowego obszaru i nowych granic związku metropolitalnego;
  - 2) uzasadnienie zmiany obszaru i granic związku metropolitalnego, zawierające w szczególności wskazanie form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego, powiązań funkcjonalnych i zaawansowania procesów urbanizacyjnych, a także opis układu osadniczego i przestrzennego uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe na tym obszarze;

- 3) informację o spełnieniu wymogów, o których mowa w art. 8 ust. 6;
  - 4) informacje, o których mowa w art. 5 ust. 4 pkt 3, 4, 6 i 7.
3. Do wniosku o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego dołącza się:
- 1) uchwały rad gmin w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami;
  - 2) uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz Zgromadzenia, zawierające opinie, o których mowa w art. 8 ust. 2.
4. W przypadku, gdy jedyną zmianą obszaru i granic związku metropolitalnego jest dołączenie do niego powiatu, składającego się wyłącznie z gmin, które wchodzi już w skład związku metropolitalnego, przepisów art. 6 ust. 2 pkt 4 w zakresie art. 5 ust. 4 pkt 3 oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 nie stosuje się.

Art. 7.

1. Wniosek o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3, składa do ministra właściwego do spraw administracji publicznej jednostka samorządu terytorialnego, wychodząca ze składu związku metropolitalnego, za pośrednictwem Zgromadzenia. Zgromadzenie przekazuje wniosek w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.
2. Wniosek o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego zawiera:
  - 1) określenie nowego obszaru i nowych granic związku metropolitalnego;
  - 2) uzasadnienie zmiany obszaru i granic związku metropolitalnego w związku z wyjściem jednostek samorządu terytorialnego ze składu związku;
  - 3) informacje, o których mowa w art. 5 ust. 4 pkt 3, 4, 6.
3. Do wniosku o zmianę obszaru i granic związku metropolitalnego dołącza się:
  - 1) uchwały rad gmin w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami;
  - 2) uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego, które mają wyjść ze składu związku metropolitalnego, podjęte większością co najmniej 3/5 ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym.

Art. 8.

1. Wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, wymaga zasięgnięcia opinii:
  - 1) rad jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego, poprzedzonych przeprowadzeniem konsultacji z mieszkańcami;
  - 2) sejmiku województwa mazowieckiego;
  - 3) wojewody mazowieckiego.
2. Wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, wymaga zasięgnięcia opinii:
  - 1) rad nowych jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego, poprzedzonych przeprowadzeniem konsultacji z mieszkańcami;
  - 2) Zgromadzenia;
  - 3) sejmiku województwa mazowieckiego;
  - 4) wojewody mazowieckiego.
3. Wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3, wymaga zasięgnięcia opinii:

- 1) sejmiku województwa mazowieckiego;
  - 2) wojewody mazowieckiego.
4. W przypadku niewyrażenia opinii, o których mowa w ust. 1, 2 i 3, w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania wystąpienia o opinię, wymóg zasięgnięcia opinii uznaje się za spełniony.
  5. Wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, wymaga pozytywnej opinii:
    - 1) Rady m.st. Warszawy;
    - 2) rad co najmniej 70% gmin niemających statusu miasta na prawach powiatu, które mają wejść w skład związku metropolitalnego;
    - 3) rad co najmniej 50% powiatów, które mają wejść w skład związku metropolitalnego.
  6. Wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, wymaga pozytywnej opinii:
    - 1) Zgromadzenia;
    - 2) rad nowych jednostek samorządu terytorialnego, które mają wejść w skład związku metropolitalnego.
  7. Progi procentowe, o których mowa w ust. 5 pkt 2 i 3 obejmują zarówno jednostki samorządu terytorialnego, które wydały pozytywną opinię w terminie określonym w ust. 4, jak również gminy i powiaty, które w tym terminie nie wydały żadnej opinii, o których mowa w ust. 1 i 2.
  8. Szczegółowe zasady wyjścia jednostki samorządu terytorialnego ze związku metropolitalnego, w tym zasady rozliczeń majątkowych, udziału w prawach i obowiązkach wynikających z wchodzenia w skład związku metropolitalnego oraz odpowiedzialności za zobowiązania powstałe przed upływem terminu wyjścia ze związku określa statut związku metropolitalnego.
  9. Jednostka samorządu terytorialnego wychodząca ze związku metropolitalnego oraz związek, przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 10, zawierają porozumienie regulujące sprawy związane z wyjściem jednostki samorządu terytorialnego ze związku, w szczególności dotyczące rozliczeń finansowych, udziału w prawach i obowiązkach wynikających z wchodzenia w skład związku metropolitalnego oraz odpowiedzialność za zobowiązania powstałe przed upływem tego terminu.
  10. Wyjście jednostki samorządu terytorialnego ze związku metropolitalnego następuje z dniem 31 grudnia roku następującego po roku, w którym została podjęta uchwała danej jednostki samorządu o wyjściu ze związku.

Art. 9.

1. Związek metropolitalny, jeżeli rozporządzenie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, jest wydane do dnia 30 września 2025 r., jest tworzony z dniem 1 stycznia 2026 roku i rozpoczyna działania przygotowawczo-organizacyjne związane z wykonywaniem zadań metropolitalnych określonych w art. 14.
2. Jeżeli rozporządzenie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, jest wydane w terminie późniejszym niż określony w ust. 1, związek metropolitalny jest tworzony z odpowiednim zastosowaniem przepisu ust. 1.
3. Działania przygotowawczo-organizacyjne obejmują w szczególności przyjęcie statutu związku metropolitalnego, uchwalenie budżetu związku metropolitalnego, prace analityczne dotyczące zadań wykonywanych przez związek metropolitalny oraz analizy dotyczące transportu publicznego, w tym przygotowania Metropolitalnego Planu Transportowego,

wykonania badań ruchu, przygotowania zasobów kadrowych oraz innych wymaganych działań koniecznych do wykonywania zadań zgodnie z ust. 4.

4. Od dnia 1 stycznia 2027 roku, z zastrzeżeniem ust. 2, związek metropolitalny wykonuje zadania metropolitalne określone w art. 14 oraz może wykonywać zadania określone w art. 16.
5. Zmiana granic związku metropolitalnego następuje z dniem 1 stycznia, ale nie wcześniej niż 6 miesięcy od wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 i pkt 3.

Art. 10.

1. Pełnomocnikiem do spraw utworzenia związku metropolitalnego, zwanym dalej „pełnomocnikiem”, jest Prezydent m.st. Warszawy lub upoważniona przez niego osoba.
2. Pełnomocnik wykonuje obowiązki od dnia wejścia w życie ustawy, z tym że zadania i kompetencje organów związku metropolitalnego wykonuje od dnia jego utworzenia:
  - 1) w odniesieniu do Zgromadzenia – do dnia jego pierwszej sesji;
  - 2) w odniesieniu do dyrektora Metropolii Warszawskiej, zwanego dalej „dyrektorem metropolii” – do dnia jego wyboru.
3. Obsługę pełnomocnika zapewnia Urząd Miasta Stołecznego Warszawy.

Art. 11.

1. Do zadań pełnomocnika należy przygotowanie wniosku o utworzenie związku metropolitalnego, a także przygotowanie organizacyjne i prawne związku metropolitalnego do wykonywania zadań publicznych, w szczególności:
  - 1) opracowanie projektu pierwszego statutu związku metropolitalnego;
  - 2) opracowanie projektu uchwały w sprawie pierwszego budżetu związku metropolitalnego;
  - 3) wskazanie pierwszego kandydata na stanowisko dyrektora metropolii wybieranego przez Zgromadzenie, zgodnie z zasadami opisanymi w art. 35.
2. Z dniem zakończenia wykonywania zadań i kompetencji organów związku metropolitalnego przez pełnomocnika, zadania pełnomocnika przechodzą na właściwe organy związku metropolitalnego.

Art. 12.

Wojewoda mazowiecki może udzielić związkowi metropolitalnemu lub miastu stołecznemu Warszawie dotacji celowej na działania związane z utworzeniem związku metropolitalnego.

Art. 13.

1. Likwidacja związku metropolitalnego następuje w drodze ustawy, na wniosek Zgromadzenia podjętego w formie uchwały, kwalifikowaną większością głosów określoną w art. 31 ust. 1, zwaną dalej „większością kwalifikowaną”.
2. Podjęcie przez Radę m.st. Warszawy uchwały w przedmiocie wyjścia ze związku metropolitalnego zastępuje uchwałę Zgromadzenia.

Rozdział 3

Zakres działania związku metropolitalnego i jego zadania

Art. 14.

1. Związek metropolitalny wykonuje zadania metropolitalne w zakresie:
  - 1) kształtowania ładu przestrzennego obszaru związku metropolitalnego polegające w szczególności na:
    - a) opracowaniu prognozy demograficznej dla całego związku metropolitalnego, którą należy stosować przy opracowaniu metropolitalnych i gminnych dokumentów strategicznych, planistycznych i programowych, w przypadku określania szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej³;
    - b) opracowaniu metropolitalnych standardów dotyczących zagospodarowania przestrzennego;
    - c) sporządzaniu i uchwalaniu dla całości lub części obszaru związku metropolitalnego tematycznych planów rozmieszczenia elementów o znaczeniu ponadlokalnym;
    - d) opiniowaniu projektów aktów planowania przestrzennego oraz uzgadnianiu projektów strategii rozwoju, sporządzanych przez gminy wchodzące w skład związku metropolitalnego;
    - e) wypracowaniu stanowisk i opinii dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego, lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz dokumentów o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i krajowym, które mogą wpływać na planowanie i zagospodarowanie przestrzenne na obszarze związku;
  - 2) ochrony klimatu i środowiska polegające w szczególności na:
    - a) sporządzeniu metropolitalnej koncepcji adaptacji do zmiany klimatu;
    - b) prowadzeniu bazy danych geoprzestrzennych potrzebnych dla planowania i prowadzenia działań na obszarze związku metropolitalnego;
    - c) współfinansowaniu sieci błękitno-zielonej infrastruktury o znaczeniu ponadlokalnym na obszarze związku metropolitalnego oraz wspieraniu jej utrzymania i rozwoju;
    - d) inicjowaniu, koordynacji oraz realizacji przedsięwzięć o znaczeniu ponadlokalnym, mających na celu ochronę zasobów wodnych i ochronę przed zagrożeniami klimatycznymi na obszarze związku metropolitalnego;
    - e) inicjowaniu, koordynacji oraz realizacji przedsięwzięć o znaczeniu ponadlokalnym, mających na celu wspieranie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa energetycznego na obszarze związku metropolitalnego;
    - f) realizacji działań o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim na obszarze związku metropolitalnego;

---

³ W rozumieniu Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów.

- g) popularyzacji wiedzy, wymiany dobrych praktyk i wspierania rozwoju kompetencji kadr;
- 3) rozwoju społecznego i gospodarczego polegające w szczególności na:
- a) koordynacji, wspieraniu jednostek samorządu terytorialnego i wymianie wiedzy w zakresie tworzenia i prowadzenia oferty inwestycyjnej;
  - b) powołaniu podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie oferty inwestycyjnej związku metropolitalnego;
  - c) promocji gospodarczej, turystycznej i kultury na poziomie ponadlokalnym;
  - d) rozwoju i koordynacji współpracy członków związku metropolitalnego z sektorem nauki, sektorem badawczo-rozwojowym oraz partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego;
  - e) inicjowaniu, koordynowaniu i wspieraniu działań członków związku metropolitalnego o zasięgu ponadlokalnym dotyczących rozwoju przedsiębiorczości, rynku pracy i innowacji;
  - f) popularyzacji wiedzy, wymiany dobrych praktyk i wspierania rozwoju kompetencji kadr;
- 4) metropolitalnych przewozów pasażerskich, z uwzględnieniem art. 18;
- 5) opracowywania strategii, w tym strategii rozwoju, planów zrównoważonej mobilności miejskiej oraz innych programów, polityk publicznych lub dokumentów programowych właściwych dla związku metropolitalnego.
2. Związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania gminy, powiatu lub samorządu województwa na podstawie porozumienia zawartego z jednostką samorządu terytorialnego lub ze związkiem jednostek samorządu terytorialnego.
3. Związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania administracji rządowej na podstawie porozumienia zawartego z organem administracji rządowej.

Art. 15.

1. W celu wykonywania zadań, o których mowa w art. 14, na podstawie upoważnień ustawowych, Zgromadzenie może, w formie uchwały, stanowić akty prawa miejscowego, które obowiązują na obszarze związku metropolitalnego. Do tych aktów stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 8 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.
2. Do decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej stosuje się odpowiednio przepisy art. 46 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

Art. 16.

1. Związek metropolitalny może koordynować realizację zadań publicznych należących do zakresu działania gmin lub powiatów należących do związku metropolitalnego na podstawie porozumienia zawartego z jednostkami samorządu terytorialnego.
2. Koordynacja, o której mowa w ust. 1, może polegać w szczególności na:

- 1) opiniowaniu lub uzgadnianiu projektów uchwał rad gmin lub powiatów należących do związku metropolitalnego w przypadku, gdy obowiązek opiniowania lub uzgadniania nie wynika z przepisów prawa;
  - 2) dokonywaniu wraz z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego wspólnych ustaleń w sprawach będących przedmiotem koordynacji;
  - 3) rozpatrywaniu, w trybie określonym w porozumieniu, spraw spornych między jednostkami samorządu terytorialnego, o ile przepisy szczególne nie wyznaczają innego trybu ich załatwiania;
  - 4) ustalaniu wymagań i standardów sprawozdawczych i przyjmowaniu od jednostek samorządu terytorialnego sprawozdań i informacji o przebiegu prac oraz zrealizowanych działaniach.
3. Strony zawierające porozumienie mogą określić inny niż określony w ust. 2 zakres koordynacji.

Art. 17.

1. Jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia wykonywania zadań przez związek metropolitalny:
  - 1) jednostka samorządu terytorialnego, na wniosek dyrektora metropolii, może zbyć nieodpłatnie część lub wszystkie posiadane przez siebie akcje lub udziały spółki akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na rzecz związku metropolitalnego, o ile przedmiot działalności spółki jest związany z realizacją zadań związku metropolitalnego;
  - 2) jednostka samorządu terytorialnego oraz związek metropolitalny mogą postanowić, w drodze zgodnych uchwał swoich organów stanowiących, o przekształceniu jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego tej jednostki samorządu terytorialnego odpowiednio w jednostkę budżetową lub zakład budżetowy związku metropolitalnego, o ile przedmiot ich działalności jest związany z realizacją zadań związku metropolitalnego;
  - 3) związek międzygminny, za zgodą związku metropolitalnego wyrażoną w drodze uchwały Zgromadzenia, może postanowić, w drodze uchwały zgromadzenia związku międzygminnego, o przeniesieniu na związek metropolitalny wszelkich praw i obowiązków związku międzygminnego, o ile przedmiot jego działalności jest związany z realizacją zadań związku metropolitalnego.
2. Zbycie akcji lub udziałów, przekształcenie jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego oraz przeniesienie na związek metropolitalny wszelkich praw i obowiązków związku międzygminnego, o których mowa w ust. 1, następuje ze skutkiem na dzień 1 stycznia.
3. Zbycie akcji lub udziałów, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jest jawne i następuje na podstawie umowy cywilnoprawnej.
4. Przekształcenie jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego w trybie określonym w ust. 1 pkt 2 skutkuje wstąpieniem jednostki powstałej w wyniku tego przekształcenia we wszelkie prawa i obowiązki jednostki, która podlegała przekształceniu, w tym wynikające z zezwoleń i koncesji oraz innych aktów administracyjnych.

5. Do zakładów budżetowych związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270, z późn.zm.)⁴ dotyczące samorządowych zakładów budżetowych.
6. Przepisy ust. 1 pkt 2 i ust. 2 stosuje się odpowiednio do przekształcenia jednostek budżetowych oraz zakładów budżetowych związków międzygminnych odpowiednio w jednostki budżetowe i zakłady budżetowe związku metropolitalnego.
7. Przeniesienie praw i obowiązków, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, skutkuje wstąpieniem związku metropolitalnego we wszelkie prawa i obowiązki związku międzygminnego, w tym:
  - 1) związane z wykonywaniem zadań publicznych;
  - 2) wynikające z zezwoleń i koncesji oraz innych aktów administracyjnych.
8. Związek metropolitalny wykonuje zadania publiczne na rzecz gmin – członków związku międzygminnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, niewchodzących w skład związku metropolitalnego, w okresie 3 miesięcy począwszy od przejścia praw i obowiązków związku międzygminnego. Po tym okresie wykonywanie zadań na rzecz tych gmin jest możliwe na podstawie porozumienia zawartego przez związek metropolitalny z odpowiednimi gminami.

Art. 18.

1. Zadanie związku metropolitalnego określone w art. 14 ust. 1 pkt 4 realizowane jest przez miasto stołeczne Warszawa i finansowane na zasadach określonych w art. 58 i 59.
2. W zakresie metropolitalnych przewozów pasażerskich m.st. Warszawa wykonuje zadania organizatora publicznego transportu zbiorowego, o których mowa w ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1720), w tym opracowuje plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego na zasadach określonych w tej ustawie, zwany dalej „Metropolitalnym Planem Transportowym”.
3. Miasto stołeczne Warszawa w uzgodnieniu ze Zgromadzeniem ustanawia zintegrowany system taryfowo-biletowy obowiązujący w granicach Metropolii Warszawskiej w metropolitalnych przewozach pasażerskich w następujący sposób:
  - 1) Prezydent m.st. Warszawy przekazuje projekty uchwał do uzgodnienia Zgromadzeniu;
  - 2) Zgromadzenie uzgadnia projekty uchwał w ciągu 60 dni od przekazania ich przez Prezydenta m.st. Warszawy i przekazuje uzgodnione projekty uchwał Radzie m.st. Warszawy;
  - 3) Rada podejmuje uchwałę w ciągu 60 dni od dnia jej otrzymania od Zgromadzenia;
4. Sprawozdanie z realizacji zadania określonego art. 14 ust. 1 pkt 4 za rok poprzedni zostaje przedstawione Zgromadzeniu przez Prezydenta m.st. Warszawy do dnia 30 czerwca.

Art. 19.

1. Związek metropolitalny opracowuje strategię rozwoju związku metropolitalnego.
2. Do strategii rozwoju związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy art. 10e ust. 2–4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

---

⁴ Zmiany ustawy tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2023 r. poz. 1273, 1407, 1429, 1641, 1693 i 1872 oraz z 2024 r. poz. 858 i 1089.

3. Zgromadzenie, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju związku metropolitalnego, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324).
4. Projekt strategii rozwoju związku metropolitalnego opracowuje dyrektor metropolii i przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.
5. Zarząd województwa wydaje opinię, o której mowa w ust. 4, w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu strategii rozwoju związku metropolitalnego. W przypadku braku opinii we wskazanym terminie uznaje się, że strategia rozwoju związku metropolitalnego jest spójna ze strategią rozwoju województwa.
6. Strategia rozwoju związku metropolitalnego jest przyjmowana przez Zgromadzenie, w drodze uchwały, jako strategia rozwoju ponadlokalnego, o której mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju i art. 10g ustawy o samorządzie gminnym.
7. Strategia rozwoju związku metropolitalnego podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gmin wchodzących w skład związku albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju związku metropolitalnego stosuje się ust. 3–6.

Art. 20.

1. W celu wykonywania lub koordynacji wykonywania zadań, o których mowa w art. 14 i 16, związek metropolitalny może:
  - 1) tworzyć jednostki organizacyjne lub spółki;
  - 2) zawierać porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego, ze związkami jednostek samorządu terytorialnego oraz z organami administracji rządowej;
  - 3) prowadzić działalność gospodarczą niewykraczającą poza zakres zadań o charakterze użyteczności publicznej.
2. Do organizacji i funkcjonowania jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.
3. Do porozumień, o których mowa w ust. 1 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Art. 21.

1. Związek metropolitalny może tworzyć stowarzyszenia z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi związkami metropolitalnymi lub przystępować do takich stowarzyszeń
2. Do stowarzyszeń, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261), z tym że do utworzenia stowarzyszenia jest wymaganych co najmniej 3 założycieli.
3. Związek metropolitalny może nawiązywać współpracę z podmiotami o charakterze metropolitalnym z innych państw, w tym przystępować do zrzeszeń z udziałem takich podmiotów; przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych

i regionalnych dotyczące gmin i powiatów (Dz.U. Nr 91, poz. 1009 i z 2002 r. Nr 113, poz. 984) stosuje się odpowiednio.

Art. 22.

1. Związek metropolitalny może udzielać pomocy, w szczególności pomocy finansowej społecznościom lokalnym i regionalnym również innych państw, jednostkom samorządu terytorialnego oraz ich związkom, w tym udzielać wchodzącym w jego skład jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych na realizację zadań inwestycyjnych wynikających z dokumentów strategicznych właściwych dla poziomu ponadlokalnego.
2. Jednostki samorządu terytorialnego, w tym jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład związku metropolitalnego oraz ich związki, mogą udzielać związkowi metropolitalnemu pomocy rzeczowej lub pomocy finansowej w formie dotacji celowej.
3. Podstawą udzielenia pomocy, o której mowa w ust. 1, jest uchwała Zgromadzenia.
4. Podstawą udzielenia pomocy, o której mowa w ust. 2, jest uchwała organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego lub uchwała zgromadzenia związku jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 23.

1. Nadzór nad działalnością związku metropolitalnego sprawują Prezes Rady Ministrów oraz wojewoda mazowiecki, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa.
2. Do nadzoru nad działalnością związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

Rozdział 4

Władze związku metropolitalnego

Art. 24.

Organami związku metropolitalnego są:

- 1) Zgromadzenie;
- 2) dyrektor metropolii.

Art. 25.

1. Działalność organów związku metropolitalnego jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw.
2. Jawność działania organów związku metropolitalnego obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje Zgromadzenia i posiedzenia jego komisji, a także dostępu do dokumentów związanych z wykonywaniem zadań, w tym protokołów posiedzeń organów związku metropolitalnego i komisji Zgromadzenia.
3. Szczegółowe zasady dostępu do dokumentów, o których mowa w ust. 2, i korzystania z nich określa statut związku metropolitalnego.

Art. 26.

Zgromadzenie jest organem stanowiącym i kontrolnym związku metropolitalnego.

Art. 27.

1. Zgromadzenie składa się z delegatów gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego – po jednym z każdej gminy i każdego powiatu.
2. Delegatami, o których mowa w ust. 1, są wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast, starostowie – lub osoby przez nich upoważnione.

Art. 28.

1. Pełnomocnik zwołuje pierwszą sesję Zgromadzenia na dzień przypadający w ciągu 3 miesięcy od dnia utworzenia związku metropolitalnego.
2. Pierwszą sesję Zgromadzenia, do czasu wyboru przewodniczącego, prowadzi pełnomocnik.

Art. 29.

Do wyłącznej właściwości Zgromadzenia należy:

- 1) uchwalanie strategii rozwoju związku metropolitalnego;
- 2) uchwalanie statutu związku metropolitalnego, z zastrzeżeniem art. 3 ust.2-4;
- 3) uchwalanie budżetu związku metropolitalnego;
- 4) rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu związku metropolitalnego oraz sprawozdań finansowych związku metropolitalnego;
- 5) wybór, odwołanie i przyjęcie rezygnacji dyrektora metropolii oraz ustalanie jego wynagrodzenia;
- 6) podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia absolutorium dyrektorowi metropolii z tytułu wykonania budżetu związku metropolitalnego;
- 7) podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych związku metropolitalnego dotyczących:
  - a) zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej; podjęcie uchwały Zgromadzenia jest wymagane również w przypadku, gdy po zakończeniu obowiązywania umowy zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu określenia zasad dyrektor metropolii może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą Zgromadzenia,
  - b) emitowania papierów wartościowych oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu,
  - c) zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów,
  - d) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów krótkoterminowych zaciąganych przez dyrektora metropolii oraz maksymalnej wysokości pożyczek i poręczeń udzielanych przez dyrektora metropolii w roku budżetowym,
  - e) tworzenia spółek prawa handlowego lub spółdzielni i przystępowania do nich oraz określania zasad wnoszenia wkładów, a także obejmowania, nabywania i zbywania udziałów i akcji,
  - f) tworzenia, przekształcania i likwidowania jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego oraz wyposażania ich w majątek;

- 8) przyjmowanie Metropolitalnego Planu Transportowego oraz opiniowanie sprawozdania z jego wykonania, zgodnie z art. 18 ust. 1-4;
- 9) uchwalanie planów zrównoważonej mobilności miejskiej;
- 10) przyjmowanie strategii, w tym strategii rozwoju, oraz programów, polityk publicznych lub dokumentów programowych właściwych dla związku metropolitalnego.
- 11) stanowanie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji zgromadzenia związku.

Art. 30.

1. Zgromadzenie kontroluje działalność dyrektora metropolii oraz jednostek organizacyjnych utworzonych przez związek metropolitalny. W tym celu Zgromadzenie powołuje komisję rewizyjną.
2. W skład komisji rewizyjnej wchodzi co najmniej 3 delegatów. Członkostwa w komisji rewizyjnej nie można łączyć z funkcją przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Zgromadzenia.
3. Komisja rewizyjna opiniuje wykonanie budżetu związku metropolitalnego i występuje z wnioskiem do Zgromadzenia w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium dyrektorowi metropolii. Wniosek w sprawie absolutorium podlega zaopiniowaniu przez regionalną izbę obrachunkową.
4. Komisja rewizyjna wykonuje inne zadania zlecone przez Zgromadzenie w zakresie kontroli. Uprawnienie to nie narusza uprawnień kontrolnych innych komisji powoływanych przez Zgromadzenie.

Art. 31.

1. Uchwały Zgromadzenia są podejmowane kwalifikowaną większością głosów, chyba że ustawa stanowi inaczej.
2. Warunek uzyskania kwalifikowanej większości głosów jest spełniony, jeżeli za przyjęciem uchwały głosuje:
  - 1) większość ustawowego składu Zgromadzenia – i jednocześnie
  - 2) taka liczba delegatów reprezentujących gminy, że mieszkańcy tych gmin stanowią większość ludności zamieszkałej na obszarze związku metropolitalnego.
3. Liczbę ludności, o której mowa w ust. 2 pkt 2, ustala się na podstawie danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedzającego rok, w którym odbywa się głosowanie.

Art. 32.

Przewodniczący Zgromadzenia jest wybierany przez Zgromadzenie w głosowaniu jawnym. Wymagane jest uzyskanie kwalifikowanej większości głosów.

Art. 33.

W zakresie nieuregulowanym w ustawie do działalności i organizacji Zgromadzenia stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, dotyczące sejmiku województwa, w szczególności przepisy art. 19 ust. 1a-1c i 3, art. 20, art. 21 ust. 1, 2 i 5-9, art. 21a, art. 23 ust. 3, 3b i 5-9, art. 24 ust. 1 i 2, art. 27b oraz art. 28.

Art. 34.

Dyrektor metropolii jest organem wykonawczym związku metropolitalnego.

Art. 35.

1. Dyrektorem metropolii nie może być osoba, która nie jest obywatelem polskim.
2. Funkcji dyrektora metropolii nie można łączyć z:
  - 1) członkostwem w organie jednostki samorządu terytorialnego;
  - 2) piastowaniem mandatu w organie jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego;
  - 3) pełnieniem funkcji wójta, burmistrza, prezydenta miasta lub ich zastępców albo innym zatrudnieniem w charakterze pracownika samorządowego;
  - 4) pełnieniem funkcji wojewody lub wicewojewody albo innym zatrudnieniem w administracji rządowej lub w urzędzie administracji państwowej;
  - 5) mandatem posła lub senatora;
  - 6) zasiadaniem w Zgromadzeniu związku metropolitalnego na podstawie upoważnienia, o którym mowa w art. 26 ust. 2.

Art. 36.

Dyrektor metropolii jest wybierany przez Zgromadzenie w głosowaniu jawnym. Kandydata na dyrektora metropolii wskazuje Prezydent m.st. Warszawy. Do wyboru dyrektora metropolii wymagane jest uzyskanie kwalifikowanej większości głosów.

Art. 37.

1. Zgromadzenie podejmuje w terminie do 30 czerwca uchwałę w sprawie udzielenia dyrektorowi metropolii absolutorium.
2. Nieprzyjęcie uchwały, o której mowa w ust. 1, jest równoznaczne z przyjęciem uchwały o nieudzieleniu dyrektorowi metropolii absolutorium.
3. Uchwała Zgromadzenia o nieudzieleniu dyrektorowi metropolii absolutorium jest równoznaczna ze złożeniem wniosku o odwołanie dyrektora metropolii, chyba że po zakończeniu roku budżetowego dyrektor metropolii został odwołany z innej przyczyny.

Art. 38.

1. Zgromadzenie rozpoznaje wniosek, o którym mowa w art. 37 ust. 3, na sesji zwołanej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia podjęcia uchwały o nieudzieleniu dyrektorowi metropolii absolutorium.
2. Po zapoznaniu się z wnioskiem i opinią, o których mowa w art. 30 ust. 3, Zgromadzenie może odwołać dyrektora metropolii.

Art. 39.

1. Odwołanie dyrektora metropolii z przyczyny innej niż określona w art. 38 i rezygnacji dyrektora metropolii następuje w drodze głosowania jawnego Zgromadzenia. Wymagane jest uzyskanie kwalifikowanej większości głosów..
2. W przypadku złożenia przez dyrektora metropolii rezygnacji, jej przyjęcie następuje na najbliższej sesji zwykłą większością głosów Zgromadzenia.

3. Niepodjęcie uchwały, o której mowa w ust. 2, jest równoznaczne z przyjęciem rezygnacji z upływem ostatniego dnia miesiąca, w którym odbyła się sesja Zgromadzenia.

Art. 40.

1. Dyrektor metropolii wykonuje zadania związku metropolitalnego niezastrzeżone na rzecz Zgromadzenia lub m.st. Warszawy.
2. Do zadań dyrektora metropolii należy w szczególności:
  - 1) wykonywanie uchwał Zgromadzenia;
  - 2) gospodarowanie mieniem związku metropolitalnego;
  - 3) przygotowywanie projektu i wykonywanie budżetu związku metropolitalnego;
  - 4) kierowanie, koordynowanie i kontrolowanie działalności jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego, w tym zatrudnianie i zwalnianie ich kierowników;
  - 5) opracowanie i aktualizacja projektów dokumentów strategicznych, m.in. strategii rozwoju, programów, polityk publicznych i dokumentów programowych.

Art. 41.

1. Dyrektor metropolii wykonuje zadania przy pomocy Urzędu Metropolii Warszawskiej zwanego dalej „urzędem metropolitalnym” z zastrzeżeniem ust. 5.
2. Dyrektor metropolii powołuje oraz odwołuje swojego zastępcę lub zastępców i określa ich liczbę, jednak nie większą niż trzech.
3. Organizację i szczegółowe zasady funkcjonowania urzędu metropolitalnego określa regulamin organizacyjny ustalony przez dyrektora metropolii.
4. Do urzędu metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy art. 43 i 45 ustawy o samorządzie województwa, dotyczące urzędu marszałkowskiego z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Dyrektor metropolii może wykonywać, na podstawie zgody Zgromadzenia wyrażonej w formie uchwały i porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego wchodzącą w skład związku metropolitalnego, zadania przy pomocy urzędu lub innej jednostki organizacyjnej tej jednostki samorządu terytorialnego – w zakresie określonym w porozumieniu.

Art. 42.

1. Organizację i szczegółowe zasady funkcjonowania jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego określają regulaminy organizacyjne przyjęte przez kierowników tych jednostek organizacyjnych.
2. Do pracowników urzędu metropolitalnego oraz jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach samorządowych dotyczące pracowników urzędu marszałkowskiego oraz pracowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.

Art. 43.

Zgromadzenie, na wniosek dyrektora metropolii, powołuje i odwołuje skarbnika metropolii.

Art. 44.

1. Dyrektor metropolii i skarbnik metropolii są zobowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym.

2. Do oświadczeń majątkowych składanych przez osoby, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 27c ust. 1–12, art. 27d, art. 27f i art. 27g ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza oświadczenia majątkowego dyrektora metropolii i skarbnika metropolii, uwzględniając zakazy określone w odniesieniu do tych osób w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1090) .

Art. 45.

W zakresie nieuregulowanym w ustawie do praw, obowiązków, działalności i funkcjonowania dyrektora metropolii oraz skarbnika metropolii stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zarządu województwa, członków zarządu województwa oraz skarbnika województwa.

Rozdział 5

Mienie związku metropolitalnego

Art. 46.

Mieniem związku metropolitalnego jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez związek metropolitalny.

Art. 47.

1. Nabycie mienia przez związek metropolitalny następuje:
  - 1) na podstawie porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego wchodzącymi w skład związku metropolitalnego lub z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, ze związkami jednostek samorządu terytorialnego, albo ze Skarbem Państwa;
  - 2) w wyniku prowadzenia własnej działalności gospodarczej;
  - 3) przez inne czynności prawne, w tym w drodze darowizn, spadków i zapisów.
2. Do porozumień, których skutkiem jest nabycie przez związek metropolitalny nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub związku jednostek samorządu terytorialnego bądź obciążenie takiej nieruchomości ograniczonym prawem rzeczowym na rzecz związku metropolitalnego, przepisy o gospodarce nieruchomościami dotyczące udostępniania nieruchomości jednostkom samorządu terytorialnego i ich związkom stosuje się odpowiednio.

Art. 48.

1. Oświadczenie woli w sprawach majątkowych w imieniu związku metropolitalnego składa jednoosobowo dyrektor metropolii.
2. Dyrektor metropolii może upoważnić do składania oświadczeń woli związanych z prowadzeniem bieżącej działalności związku metropolitalnego pracowników urzędu metropolitalnego i pracowników jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego, jak również pracowników urzędu lub innej jednostki organizacyjnej jednostki samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 41 ust. 5, jeżeli przewiduje to porozumienie zawarte z tą jednostką i w zakresie określonym w tym porozumieniu.
3. Jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań majątkowych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika metropolii lub osoby przez niego upoważnionej.

4. Skarbnik metropolii, który odmówił kontrasygnaty, ma obowiązek jej dokonania na pisemne polecenie dyrektora metropolii oraz powiadomienia o tym Zgromadzenia i regionalnej izby obrachunkowej.

Art. 49.

1. Związek metropolitalny nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania osób prawnych utworzonych przez związek, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.
2. Osoby prawne utworzone przez związek metropolitalny nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania związku metropolitalnego.

Rozdział 6

Finanse związku metropolitalnego

Art. 50.

Związek metropolitalny samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej.

Art. 51.

Przekazywanie związkowi metropolitalnemu, w drodze ustawy, nowych zadań wymaga zapewnienia środków finansowych koniecznych do ich realizacji w postaci zwiększenia dochodów.

Art. 52.

1. Za prawidłowe wykonanie budżetu związku metropolitalnego odpowiada dyrektor metropolii.
2. Dyrektorowi metropolii przysługuje wyłączne prawo:
  - 1) zaciągania zobowiązań mających pokrycie w ustalonych w uchwale budżetowej kwotach wydatków, w ramach upoważnień udzielonych przez Zgromadzenie;
  - 2) emitowania papierów wartościowych, w ramach upoważnień udzielonych przez Zgromadzenie;
  - 3) dokonywania wydatków budżetowych;
  - 4) zgłaszania propozycji zmian w budżecie związku metropolitalnego;
  - 5) dysponowania rezerwą budżetu związku metropolitalnego;
  - 6) blokowania środków budżetowych w przypadkach określonych ustawą.

Art. 53.

Gospodarka środkami finansowymi znajdującymi się w dyspozycji związku metropolitalnego jest jawna. Wymóg jawności jest spełniany w szczególności przez:

- 1) jawność debaty budżetowej;
- 2) opublikowanie uchwały budżetowej oraz sprawozdań z wykonania budżetu związku metropolitalnego;
- 3) przedstawienie pełnego wykazu kwot dotacji celowych udzielanych z budżetu związku metropolitalnego;

Art. 54.

Dyspozycja środkami pieniężnymi związku metropolitalnego jest oddzielona od jej kasowego wykonania.

Art. 55.

Kontrolę gospodarki finansowej związku metropolitalnego sprawuje regionalna izba obrachunkowa.

Art. 56.

W okresie 3 lat następujących po roku, w którym związek metropolitalny został utworzony, do związku metropolitalnego i jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład tego związku stosuje się odpowiednio przepisy art. 244 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz art. 245 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

Rozdział 7

Dochody związku metropolitalnego

Art. 57.

Źródłami dochodów związku metropolitalnego są:

- 1) udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego;
- 2) składki od gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego;
- 3) dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe związku metropolitalnego oraz wpłaty od zakładów budżetowych związku metropolitalnego;
- 4) dochody z majątku związku metropolitalnego;
- 5) spadki, zapisy i darowizny na rzecz związku metropolitalnego;
- 6) odsetki od pożyczek udzielanych przez związek metropolitalny, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 7) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody związku metropolitalnego;
- 8) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych związku metropolitalnego, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) dotacje z budżetu państwa;
- 10) dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 11) inne dochody należne związkowi metropolitalnemu na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 58.

1. Kwotę udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego, w wysokości 0,2% w roku 2026, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 2, oraz 5,75% w latach następnych, rozdziela się pomiędzy związek metropolitalny, a m.st. Warszawę w następujący sposób:
  - 1) Wysokość udziału związku metropolitalnego we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego w roku 2026, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 2, wynosi 0,1%, a w latach

następnych wynosi 0,75%. Kwota wpływu przeznaczona jest w szczególności na wykonywanie zadań zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 1-3 oraz pkt. 5.

- 2) Wysokość udziału m.st. Warszawy we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego w roku 2026, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 2, wynosi 0,1%, a w latach następnych wynosi 5%. Kwota wpływu przeznaczona jest wyłącznie na wykonywanie zadań w zakresie metropolitalnych przewozów pasażerskich, zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 4.
2. Kwotę udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, o których mowa w ust. 1, stanowiącego dochód budżetu państwa w roku 2026, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 2, ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z tego podatku odpowiednio przez 0,002 i wskaźnik równy udziałowi należnego w roku poprzedzającym rok bazowy podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego, w ogólnej kwocie należnego podatku w tym samym roku.
3. Kwotę udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, o których mowa w ust. 1, stanowiącego dochód budżetu państwa, w latach następnych, ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z tego podatku odpowiednio przez 0,0575 i wskaźnik równy udziałowi należnego w roku poprzedzającym rok bazowy podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego, w ogólnej kwocie należnego podatku w tym samym roku.
4. Wskaźnik, o którym mowa w ust. 3 i 4, ustala się na podstawie danych zawartych w złożonych zeznaniach podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu oraz rocznym obliczeniu podatku dokonany przez płatników, według stanu na dzień 15 września roku bazowego.
5. Przepisy art. 11 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 356) stosuje się odpowiednio.⁵

Art. 59.

1. Gminy i powiaty wchodzące w skład związku metropolitalnego są obowiązane, począwszy od roku, w którym związek metropolitalny został utworzony, do wnoszenia na rzecz związku metropolitalnego składek ustalonych w sposób określony w ust. 2–7.
2. Roczna składka, o której mowa w ust. 1, składa się z części ogólnej i części celowej.
3. W roku 2026, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 2, część ogólną składki rocznej wnoszonej przez jednostkę samorządu terytorialnego ustala się w wysokości 0,035% planowanych na dany rok budżetowy dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, przypadających tej jednostce na podstawie przepisów ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.
4. W latach następnych, część ogólną składki rocznej wnoszonej przez jednostkę samorządu terytorialnego ustala się w wysokości 1% planowanych na dany rok budżetowy dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, przypadających tej jednostce na podstawie przepisów ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

---

⁵ Po uchwaleniu nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego konieczne będzie odwołanie się do odpowiednich przepisów (w znajdującym się w Sejmie projekcie rządowym są to przepisy art. 15 ust. 1 i art. 16 ust. 1).

5. W przypadku przekazania przez jednostkę samorządu terytorialnego dodatkowych zadań do realizacji przez związek metropolitalny lub do m.st. Warszawy w zakresie metropolitalnych przewozów pasażerskich, jest ona zobowiązana do wnoszenia celowej części składki rocznej. Wysokość celowej części składki rocznej jest zależna od ilości oraz zakresu przekazywanych zadań i odpowiada rzeczywistym kosztom wykonania przekazanych zadań w danym roku budżetowym określonych przez dyrektora metropolii w projekcie uchwały budżetowej. Wysokość składki rocznej jest określana w porozumieniu, o którym mowa w art. 14 ust. 2.
6. Zgromadzenie może przekazać część lub całość składek celowych, wpłacanych przez jednostki samorządu terytorialnego na rzecz jednostki samorządu terytorialnego należącej do związku, jeżeli realizuje ona zadania publiczne na rzecz związku lub innych jednostek samorządu terytorialnego.
7. Szczegółowe zasady ustalania wysokości części celowej składki rocznej oraz terminy płatności składek określa statut związku metropolitalnego.

Art. 60.

Do składek, o których mowa w art. 59 stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383 i 2760), z tym że kompetencje organu podatkowego wykonuje dyrektor metropolii.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe

Art. 61.

1. Z dniem wejścia w życie ustawy Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej przyjęta do dnia poprzedzającego wejście w życie ustawy przez Walne Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia „Metropolia Warszawa”, staje się Strategią, o której mowa w art. 19.
2. Z dniem wejścia w życie ustawy Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla metropolii warszawskiej 2030+ przyjęty przed wejściem w życie niniejszej ustawy przez m.st. Warszawę oraz gminy i powiaty staje się planem, o którym mowa w art. 29 pkt 9.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 62.

W ustawie z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1461) w art. 13:

- 1) pkt 3a otrzymuje brzmienie:
„3a) statuty związków metropolitalnych i inne akty prawa miejscowego stanowiące przez organy związków metropolitalnych;”;
- 2) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) wyroki sądu administracyjnego uwzględniające skargi na akty prawa miejscowego stanowiące przez wojewodę i organy administracji niespolonej, organ samorządu województwa, organ powiatu, organ gminy i organ związku metropolitalnego;”;
- 3) w pkt 6 dodaje się lit. c) i d) w brzmieniu:
„c) między jednostkami samorządu terytorialnego i związkami metropolitalnymi,

d) między organami administracji rządowej i związkami metropolitalnymi;”

4) pkt 8a otrzymuje brzmienie:

„8a) rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące aktów prawa miejscowego stanowiących przez organy jednostek samorządu terytorialnego i organy związków metropolitalnych;”.

Art. 63.

W ustawie z dnia z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz.U. z 2018 r. poz. 1817) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. Miasto stołeczne Warszawa, oprócz zadań przewidzianych przepisami dotyczącymi samorządu gminnego i samorządu powiatowego, wykonuje zadania wynikające z udziału w związku metropolitalnym na podstawie ustawy z dnia ... o związku metropolitalnym w województwie mazowieckim (Dz.U. ...). .”.

Art. 64.

W ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324 i 862) w art. 9 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) strategia rozwoju ponadlokalnego – dokument, o którym mowa w art. 10g ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz w art. 12a ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz.U. poz. 730 i z 2020 r. poz. 1378) i w art. 19 ustawy z dnia ..... o związku metropolitalnym w województwie mazowieckim (Dz.U. poz.....)

Art. 65.

W ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1135) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w ust. 1:

a) w pkt 1 po lit. e dodaje się lit. f w brzmieniu:

„f) w Urzędzie Metropolii Warszawskiej - dyrektor metropolii ,” ,

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) powołania - zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta), skarbnik gminy, skarbnik powiatu, skarbnik województwa, a w Urzędzie Metropolii Warszawskiej zastępca dyrektora metropolii, skarbnik metropolii ,” ;

2) art. 6a otrzymuje brzmienie:

„art. 6a. W przypadku skazania prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe zastępcy wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty, wicestarosty, członka zarządu powiatu, *marszałka* województwa, wicemarszałka województwa, członka zarządu województwa, dyrektora Metropolii Warszawskiej, zastępcę dyrektora Metropolii Warszawskiej, skarbnika gminy, skarbnika powiatu, skarbnika województwa, sekretarza gminy, skarbnika Metropolii Warszawskiej, sekretarza powiatu, sekretarza województwa, przewodniczącego zarządu związku jednostek samorządu terytorialnego, członka zarządu związku jednostek samorządu terytorialnego, burmistrza dzielnicy m.st. Warszawy, zastępcy burmistrza dzielnicy m.st. Warszawy, członka zarządu dzielnicy m.st. Warszawy lub pracownika samorządowego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę na stanowisku urzędniczym, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego lub związku jednostek samorządu terytorialnego albo

podmiot wykonujący czynności z zakresu prawa pracy wobec pracownika samorządowego odwołuje go lub rozwiązuje z nim umowę o pracę za wypowiedzeniem najpóźniej po upływie miesiąca od dnia, w którym uzyskał informację o fakcie prawomocnego skazania.”;

3) w art. 7 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) dyrektor Metropolii Warszawskiej – wobec zastępcy dyrektora, skarbnika metropolii, kierowników jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego oraz wobec pozostałych pracowników urzędu,”;

4) Po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:

“art. 10a. 1. Pracodawcą dyrektora Metropolii Warszawskiej jest urząd Metropolii Warszawskiej.

2. Czynności z zakresu prawa pracy wobec dyrektora Metropolii Warszawskiej wykonuje przewodniczący Zgromadzenia Metropolii Warszawskiej, a pozostałe czynności - wyznaczona przez dyrektora Metropolii Warszawskiej osoba zastępująca, z tym że wynagrodzenie dyrektora Metropolii Warszawskiej ustala Zgromadzenie Metropolii Warszawskiej, w drodze uchwały.”,

5) w art. 36 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), staroście, marszałkowi województwa, Dyrektorowi Metropolii Warszawskiej przysługuje dodatek specjalny.”;

6) w art. 39 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, *marszałek*, dyrektor Metropolii Warszawskiej określi, w drodze zarządzenia, maksymalne miesięczne wynagrodzenie kierowników i zastępców kierowników jednostek budżetowych oraz samorządowych zakładów budżetowych.”.

7) art. 40 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), burmistrzowi dzielnicy m.st. Warszawy, zastępcy burmistrza dzielnicy m.st. Warszawy i pozostałym członkom zarządu dzielnicy m.st. Warszawy, staroście, wicestaroście, członkom zarządu powiatu oraz *marszałkowi*, wicemarszałkowi i członkom zarządu województwa, dyrektorowi Metropolii Warszawskiej, zastępcom dyrektora Metropolii Warszawskiej, których stosunek pracy został rozwiązany w związku z upływem kadencji, przysługuje odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia obliczonego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.”.

Art. 66.

W ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 2778) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w ust. 1 po pkt 5a dodaje się pkt 5b w brzmieniu:

„5b) Metropolia Warszawska – związek metropolitalny utworzony na podstawie ustawy z dnia ..... o związku metropolitalnym w województwie mazowieckim (Dz. U.);”;

2) w art. 7:

a) w ust. 1 po pkt 4b dodaje się pkt 4c w brzmieniu:

"4c) miasto stołeczne Warszawa:

- a. na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w metropolitalnych przewozach pasażerskich w Metropolii Warszawskiej,
  - b. ile m.st. Warszawie powierzono zadanie organizacji publicznego transportu zbiorowego na mocy porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego - na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w przewozach pasażerskich, na obszarze jednostki samorządu terytorialnego, która zawarła porozumienie;”,
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
1. „2. Jeżeli inny organizator byłby właściwy ze względu na obszar działania, a inny ze względu na zasięg przewozów, właściwym organizatorem jest organizator, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, pkt 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 4a, 4b albo 4c.”,
- c) w ust. 4 po pkt 5b dodaje się pkt 5c w brzmieniu:
1. "5c) Metropolia Warszawska - Prezydent m.st. Warszawy";
- 3) w art. 9 w ust. 1 po pkt 4b dodaje się pkt 4c w brzmieniu:
- "4c) miasto stołeczne Warszawa:
- a) w zakresie linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w metropolitalnych przewozach pasażerskich w Metropolii Warszawskiej;
  - b) ile m.st. Warszawie powierzono zadanie organizacji publicznego transportu zbiorowego na mocy porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego - w zakresie linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej na danym obszarze;”;
- 4) art. 9a otrzymuje brzmienie:
- „ 1. W przypadku opracowania planu transportowego przez związek metropolitalny:
- 1) gminy, związki międzygminne, powiaty lub związki powiatów, których obszar jest objęty związkiem metropolitalnym i które wchodzi w skład związku metropolitalnego, nie opracowują planów transportowych;
  - 2) z dniem wejścia w życie tego planu tracą moc plany transportowe opracowane przez gminy, związki międzygminne, powiaty lub związki powiatów, których obszar jest objęty związkiem metropolitalnym i które wchodzi w skład związku metropolitalnego.
- 2. Ust. 1 nie stosuje się do planu transportowego, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 4c.”;**
- 5) w art. 11 w ust. 1:
- a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) starostę, zarząd związku powiatów, zarząd związku powiatowo-gminnego, zarząd związku metropolitalnego, Prezydenta m.st. Warszawy dla Metropolii Warszawskiej - uwzględnia się ogłoszony plan transportowy opracowany przez marszałka województwa,”,
  - b) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) starostę, zarząd związku powiatów, zarząd związku powiatowo-gminnego, wójta, burmistrza, prezydenta miasta, zarząd związku międzygminnego, Prezydenta m.st. Warszawy dla metropolii warszawskiej”;
- 6) w art. 13:

- a) ust. 1 pkt 2) otrzymuje brzmienie:
„2) zaopiniowany przez zarząd związku metropolitalnego położonego na terenie województwa, o ile związek jest utworzony, a w przypadku Metropolii Warszawskiej – także Prezydenta m.st. Warszawy;
- b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:
„1b. Prezydent m.st. Warszawy przekazuje Radzie m.st. Warszawy celem uchwalenia projekt planu transportowego dla obszaru Metropolii Warszawskiej:
1) uzgodniony przez Zgromadzenie Metropolii Warszawskiej;
2) zaopiniowany przez marszałka województwa mazowieckiego;
3) uzgodniony z organem wykonawczym jednostki samorządu terytorialnego sąsiadującej z Metropolią Warszawską w zakresie linii komunikacyjnych przebiegających na obszarze jej właściwości.”,
- c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
„3a. Projekty planów transportowych jednostek samorządu terytorialnego obejmujące całość lub część obszaru Metropolii Warszawskiej dodatkowo wymagają zaopiniowania przez Prezydenta m.st. Warszawy. Określone w ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 wymogi dotyczące uzgodnienia projektu planu transportowego z zarządem związku metropolitalnego, stosuje się odpowiednio również do uzgodnienia z Prezydentem m.st. Warszawy w odniesieniu do Metropolii Warszawskiej.”;
- 7) po art. 15a dodaje się art. 15b w brzmieniu:
„Art. 15b. 1. Miasto stołeczne Warszawa w uzgodnieniu ze Zgromadzeniem Metropolii Warszawskiej ustanawia zintegrowany system taryfowo-biletowy obowiązujący w granicach Metropolii Warszawskiej.
2. Organizatorzy gminnych, powiatowych i wojewódzkich przewozów pasażerskich na terenie Metropolii Warszawskiej uczestniczą w systemie taryfowo-biletowym, o którym mowa w ust. 1, na podstawie porozumienia zawartego z m.st. Warszawą, w którym określa się w szczególności wzajemne rozliczenia z tytułu uczestnictwa organizatorów gminnych, powiatowych i wojewódzkich przewozów pasażerskich w zintegrowanym systemie taryfowo-biletowym.”;
- 8) w art. 50a po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„ 2a. Rada m.st. Warszawy w uzgodnieniu ze Zgromadzeniem Metropolii Warszawskiej ustala ceny za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej w metropolitalnych przewozach pasażerskich w Metropolii Warszawskiej”.

Art. 67.

W ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079) w art. 34 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. ZIT są zarządzane przez związek ZIT utworzony w jednej z form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 64, art. 74 i art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609), w ustawie z dnia 9 marca 2017 r.

o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2022 r. poz. 2578) albo w ustawie z dnia.... o związku metropolitalnym w województwie mazowieckim (Dz.U...), a w przypadku udziału w związku ZIT powiatu stosuje się również przepisy art. 5 ust. 2, art. 72a, art. 73 i art. 75 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) .”.

Rozdział 10
Przepis końcowy

Art. 68.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia projektowanej regulacji

Przedmiotowy projekt ustawy ma na celu sformalizowanie współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego (JST) zlokalizowanymi w województwie mazowieckim. Prace nad założeniami do ustawy metropolitalnej w województwie mazowieckim rozpoczęły się w 2019 roku, po wydzieleniu statystycznym regionu warszawskiego stołecznego (RWS) w 2018 roku. Po zastosowaniu tego podziału w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 zaistniały warunki do podjęcia wspólnej decyzji o przedłożeniu projektu ustawy do procedowania przez Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt ustawy został przygotowany w partnerstwie ze wszystkimi JST RWS na bazie dotychczasowych doświadczeń we współpracy metropolitalnej oraz w poszukiwaniu jak najbardziej efektywnych rozwiązań. Zadania planowo realizowane przez związek metropolitalny zostały dokładnie przeanalizowane, szczególnie pod względem zapewnienia wartości dodanej dla wszystkich JST RWS oraz prostego i skutecznego sposobu ich realizacji.

Projekt ustawy respektuje dorobek legislacyjny polskiego parlamentu, a w szczególności uwzględnia podstawowe założenia ustawy z dnia 9 października 2015 roku o związkach metropolitalnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1890) oraz ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz.U. z 2017 r. poz. 730). Ponadto uwzględnia wytyczne polityki prawa rekomendowane przez Unię Metropolii Polskich (J. Szlachetko, Ł. Mikuła, „Założenia polityki metropolitalnej Rzeczypospolitej Polskiej”, Warszawa 2023; dokument przyjęty przez Zarząd Unii Metropolii Polskich w 2023 r.). Co jednak należy zastrzec, przedmiotowy projekt ustawy nie stanowi prostej kontynuacji wskazanych aktów prawnych – jest ich rozwinięciem. Przede wszystkim proponuje zapisy dedykowane dla metropolii monocentrycznej, czego wcześniejsze przepisy prawa nie zapewniały.

Nawiązując do ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim, należy jasno stwierdzić, że miała ona charakter „pilotażowy”, szczególnie uwzględniając czynniki takie jak:

- a) przyjęcie tylko kryterium ludnościowego w momencie tworzenia związku, ze względu na niedołączenie do metropolii Jaworzna i konieczność dołączenia do niego innych, mniejszych gmin;
- b) przyjęcie 5-osobowego Zarządu jako jednego z organów związku;
- c) przyjęcie formuły głosowania jako „podwójnej większości”;
- d) rozpoczęcie działalności przez Zarząd Transportu Metropolitalnego;
- e) wybór zadań ustawowych do realizacji, które mają bardzo różną skuteczność realizacji.

Powyższe elementy oraz inne aspekty działalności tej metropolii są doświadczeniem, z którego można „uczyć się” w celu stworzenia kolejnych. Kilka lat działania Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii pozwoliło na wyodrębnienie mocnych i słabych stron oraz przełożenie tych aspektów na monocentryczną metropolię, jaką jest metropolia warszawska. Dlatego też zastosowano rozwiązania podobne – w przypadku tych, które charakteryzują się sprawnym działaniem oraz zrezygnowano lub zmieniono część elementów, które odznaczają

się mniejszą efektywnością. Między innymi w taki sposób określono założenia dla funkcjonowania metropolii warszawskiej.

Charakter obszaru metropolitalnego m.st. Warszawy, który rozumiany jest jako m.st. Warszawa oraz 69 okolicznych gmin i 9 powiatów (region warszawski stołeczny) jest z tego względu specyficzny – obecne uwarunkowania prawne nie odpowiadają potrzebom metropolii monocentrycznej. Istotnym jest fakt, iż w obecnym stanie prawnym jednostki samorządu terytorialnego próbują współpracować na wielu płaszczyznach w celu rozwoju gospodarczego i poprawy jakości życia. W rzeczywistości zaczyna brakować narzędzi do realizacji zadań ponadlokalnych, które miałyby pozytywny wpływ na rozwój tego obszaru.

Już przed 1999 rokiem, kiedy założono Stowarzyszenie „Metropolia Warszawa”, zauważono procesy metropolizacji zachodzące na obrzeżach m.st. Warszawy i na tej podstawie zaczęto formalizować współpracę międzygminną, a w dalszej perspektywie międzypowiatową. Obecnie SMW zrzesza 70 gmin i 9 powiatów z regionu warszawskiego stołecznego, czyli wszystkie jednostki samorządu terytorialnego z tego obszaru. Celem Stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz harmonijny rozwój społeczno-gospodarczy metropolii warszawskiej. SMW odpowiada także za przygotowanie dokumentów strategicznych, które stanowią główną podstawę do rozwoju JST metropolii warszawskiej oraz do pozyskania środków europejskich w unijnej perspektywie finansowej 2021-2027 (np. „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+”). Stowarzyszenie charakteryzuje się dobrowolnością przynależności. Z tego względu kluczowe staje się zachowanie ciągłości instytucjonalnej i współpracy samorządów, poprzez zapewnienie sztywnych ram prawnych dających możliwość realizacji działań w oparciu o doświadczenia i współpracę zbudowaną od wielu lat. Mając na uwadze dwukadencyjność władz wykonawczych i brak odpowiednich ram współpracy na poziomie krajowym, metropolia warszawska mierzy się z wyzwaniami związanymi z:

- niską efektywnością działania, będącej elementem utrudniającym współpracę samorządów związku,
- brakiem stabilności i przewidywalności, które stanowią problem dla planowania długoterminowych inwestycji i strategii rozwoju,
- naruszeniem solidarności i wzajemnego wsparcia, które jest istotną przeszkodą dla wyrównania szans i równomiernego rozwoju całej metropolii.

Od 2014 roku istotną rolę w funkcjonowaniu samorządów na obszarze metropolii warszawskiej stanowią Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). To m.in. dzięki ich wdrożeniu współpraca pomiędzy gminami zmieniła się na korzyść wszystkich JST w niej uczestniczących, a nowe inwestycje znacząco poprawiły jakość życia mieszkańców. Jednakże w perspektywie finansowej 2021-2027 nastąpił szereg zmian, m.in. dotyczący poziomu dofinansowania oraz struktury zarządzania, który spowodował negatywne zmiany z punktu widzenia samorządów.

Pomimo że obszar metropolii warszawskiej jest określany jako najlepiej rozwinięty w kraju, to jest wewnątrznie bardzo zróżnicowany. W 2023 roku w metropolii znajdowało się 47 gmin ze wskaźnikiem G niższym od wskaźnika G dla Mazowsza, czyli takich, które powinny wymagać wsparcia w rozwoju, aby dorównać reszcie województwa czy reszcie gmin w

metropolii. Pomimo tego, RWS jest oceniony jako region lepiej rozwinięty w statystyce UE, co rodzi dodatkowy problem – wpływa na zmniejszenie dofinansowania ze środków europejskich z 80% do 50% w perspektywie unijnej 2021-2027 w stosunku do perspektywy 2014-2020. Największą trudnością dla realizacji projektów przez mniej zamożne samorzady jest właśnie zmieniona wysokość dofinansowania. Taka sytuacja jest szczególnie krzywdząca dla JST, które nie uczestniczyły w realizacji projektów w formule ZIT w okresie programowania UE na lata 2014-2020 z uwagi na pozostawanie poza zasięgiem terytorialnym tzw. Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, a także dla JST, które aktualnie nie mają realnych możliwości wsparcia ze środków budżetu państwa w ramach programów rządowych. Warty podkreślenia jest fakt, że gminy bogatsze i sąsiadujące z metropolią warszawską mają dostęp do funduszy dla programu Polska Wschodnia oraz do funduszy dla RMR (region mazowiecki regionalny) w wysokości do 85% dofinansowania (tj. wyższym niż w okresie programowania 2014-2020). Wynika to z zasad finansowania, które określają stopę współfinansowania dla regionów słabiej rozwiniętych (14 z 17 regionów w Polsce) do 85% oraz dla regionów znajdujących się w fazie przejściowej (2 z 17 regionów, tj. województwo dolnośląskie oraz wielkopolskie) do 70%. Z punktu widzenia samorządów metropolii warszawskiej jest to ogromna różnica, która często blokuje możliwość realizacji wielu zadań inwestycyjnych i jest po prostu niesprawiedliwa, w szczególności po uwzględnieniu faktu, że kwota alokacji dla ZIT w perspektywie unijnej 2021-2027 jest mniejsza niż w perspektywie 2014-2020, i to pomimo zwiększenia liczby beneficjentów z 40 gmin (WOF) do 70 gmin i 9 powiatów RWS.

Warto wspomnieć także o zmniejszeniu roli RWS, a w szczególności roli m.st. Warszawy w perspektywie 2021-2027 – odpowiadają one za mniejszą liczbę zadań, a rola we wdrażaniu narzędzia zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) została ograniczona do minimum (m.in. ze względu na brak roli Warszawy jako Instytucji Pośredniczącej). Jest to o tyle istotne, iż ZIT stanowi jedną z podstawowych form współpracy wewnątrz RWS od 2014 roku i był wdrażany bardzo skutecznie. To m.in. dzięki jej wdrożeniu współpraca pomiędzy gminami i powiatami zmieniła się na korzyść wszystkich samorządów w niej uczestniczących.

Liczne analizy, w tym Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej (ESPON), wskazują m.in. na konieczność stworzenia podstaw prawnych dla funkcjonowania metropolii, aby możliwe było systemowe włączanie metropolii w fazę programowania środków UE na poziomie regionalnym i krajowym⁶. Działania te pozwoliłyby na przyjęcie przez metropolię roli "kreatora", a nie "administratora" przepływów finansowych w ramach polityki spójności, przy czym instrument ZIT nie powinien być wykorzystywany jako argument do pozbawiania władz metropolitalnych bardziej proaktywnej roli w kształtowaniu i programowaniu polityki spójności UE. Środki finansowe dedykowane obszarom metropolitalnym są zbyt małe i dalece nieadekwatne w stosunku do celów i zadań stojących przed metropoliami. Tym bardziej istotne stają się ramy prawne, które zapewnią stabilność, odpowiednią do zakresu zadań i wyzwań stojących przed metropolią. Gdyby polskie prawo wzmocniło aktywność legislacyjną w obszarach

---

⁶ Metro. The role and future perspectives of Cohesion Policy in the planning of Metropolitan Areas and Cities, ESPON, 2021.

metropolitalnych, polityka spójności UE miałyby silniejszy wpływ na wzmocnienie potencjałów metropolitalnych. Wspomniane analizy prowadzone przez ESPON prezentują polskie uwarunkowania na przykładzie obszaru metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. Dzięki niemu wskazano, że poziom metropolitalny ma słabą pozycję w wyznaczaniu celów rozwojowych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, a także ma słabą pozycję prawną (z wyłączeniem Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii)⁷.

Powstanie metropolii warszawskiej przyczyni się do wzrostu potencjału ekonomicznego i gospodarczego nie tylko RWS, ale także Polski. Potencjał ten w tej chwili jest bardzo istotny, ponieważ metropolia warszawska wytwarza prawie 18% PKB kraju (wg cen bieżących, w roku 2022). Zarejestrowanych jest na jej terenie ok. 750 tys. podmiotów gospodarczych, często z branży innowacji i nowoczesnych technologii (30% udziału w potencjale badawczo-rozwojowym kraju). Jest jedynym wydzielonym statystycznie regionem, który zamieszkuje ponad 3,2 mln mieszkańców (1,8 mln mieszkańców Warszawy oraz 1,4 mln jej funkcjonalnie powiązanego otoczenia) – osoby pracujące w metropolii warszawskiej to 10% wszystkich osób pracujących w Polsce.

Gminy bezpośrednio sąsiadujące z Warszawą oraz te, na których terenie znajduje się infrastruktura kolejowa, cechują się wysokim udziałem osób przyjeżdżających do pracy w Warszawie w liczbie osób pracujących, ale zamieszkających w danej gminie. Odsetek ten w 2021 wynosił od 30% do 56%. Największy przepływ pracowników kierował się do Warszawy z Ząbek (11,1 tys. osób), Pruszkowa (10,2 tys. osób), Marek (9,3 tys.), Legionowa (9,2 tys.), Piaseczna – w części miejskiej (8,6 tys.) i Piaseczna – w części wiejskiej (6,9 tys.), a także z Lesznowoli (6,1 tys.), Otwocka (6,0 tys.) oraz Wołomina – w części miejskiej (5,1 tys.). W 2021 r. Warszawa stanowiła docelowe miejsce pracy dla 390,4 tys. osób przyjeżdżających⁸ (nie tylko z gmin metropolii warszawskiej).

Oznacza to, że Warszawa jest miastem silnie monocentrycznym – przyjmującym duży napływ osób w swojej centralnej części w godzinach 06:00-16:00 i doświadczającym dużego odpływu z centrum w godzinach popołudniowych i nocnych – notuje się różnicę prawie 180 tys. osób w skali miasta między danymi telemetrycznymi a danymi GUS (liczbę użytkowników Warszawy szacuje się na nieco ponad 2 mln osób)⁹. Dlatego też przyłożono dużą wagę do tego, aby stworzenie związku metropolitalnego było skorelowane z rozwojem metropolitalnych przewozów pasażerskich oraz poprawą jakości podróży dla mieszkańców w metropolii warszawskiej. Jest to proces bardzo pożądany przez pasażerów, dlatego jest to najważniejsze zadanie, które mogłoby być zrealizowane po powstaniu związku metropolitalnego.

Wskazane relacje gmin metropolii warszawskiej z Warszawą skutkują obecnie funkcjonującym publicznym transportem zbiorowym, który już można określić mianem

---

⁷ Metro. The role and future perspectives of Cohesion Policy in the planning of Metropolitan Areas and Cities, ESPON, 2021.

⁸ *Dojazdy do pracy w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, Poznań, 2024.

⁹ *Raport z badania telemetrycznego liczby mieszkańców Warszawy*, Biuro Strategii i Analiz, Urząd m.st. Warszawy, Warszawa, 2023.

metropolitalnego. Obsługę transportu na terenie kilkudziesięciu podwarszawskich gmin zapewnia Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie (ZTM) (w systemie ZTM na obszarze metropolii warszawskiej funkcjonuje Warszawa, 34 gminy oraz 2 powiaty). Obecnie liczba mieszkańców metropolii, którzy mają dostęp do transportu organizowanego przez ZTM to około 2,7 mln osób, co stanowi ponad 85% mieszkańców całej metropolii. Na ww. obszarze prawie 40% linii dziennych komunikacji miejskiej oraz przystanków obsługiwanych przez ZTM znajduje się poza terenem Warszawy, co w praktyce oznacza, że ZTM już dziś w dużej mierze świadczy usługę transportu metropolitalnego. Z kolei historia Wspólnego Biletu (ZTM-KM-WKD), który również w praktyce jest rozwiązaniem na wzór biletu „metropolitalnego”, sięga roku 2002. Obecnie przedłużono jego ofertę do końca marca 2025 r., jednak ze względu na poniższe uwarunkowania jest to rozwiązanie niekompletne i opierające się na braku solidnego fundamentu współpracy, a co za tym idzie – bardzo łatwym do jej zakończenia.

Jak wcześniej wykazano, zakres kompetencji gmin i powiatów nie obejmuje zadań o charakterze ponadlokalnym. Posługując się przykładem ponadlokalnego transportu publicznego, można zauważyć, że system ten nie jest oparty na stabilnych podstawach prawnych dla tego typu transportu, a na wzajemnym zaufaniu oraz porozumieniach przedłużanych okresowo. Brak wcześniej wspomnianych podstaw prawnych powoduje niekorzystne skutki jak np.:

- duże dopłaty ze strony m.st. Warszawy (ZTM) do pracy przewozowej wykonanej na terenie pozostałych gmin – aż do 40% łącznej kwoty;
- problemy samorządów z utrzymaniem lub rozwojem transportu – pomimo, że płacą one tylko część kosztów, jest to i tak duże obciążenie dla ich budżetów;
- wysoka stawka za pociągokilometr i dopłaty m.st. Warszawy do oferty Wspólny Bilet, która jest skierowana głównie do mieszkańców spoza Warszawy (w 2024 r. jest to kilkaset mln zł w celu honorowania biletów ZTM przez spółki Koleje Mazowieckie oraz WKD) – ze względu na powyższe, w obecnych uwarunkowaniach nie ma możliwości rozszerzenia oferty o inne gminy metropolii;
- brak stabilizacji we współpracy oraz niepewność funkcjonowania usług ponadlokalnych – stosowane rozwiązania tymczasowe lub wymuszone brakiem współpracy pomiędzy samorządami, np. udział powiatu wołomińskiego w porozumieniach na linii wołomińskiej (linia kolejowa nr 21 Warszawa Wileńska – Wołomin Słoneczna).

Podsumowując, metropolia warszawska ma wśród polskich obszarów metropolitalnych szczególne wyzwania do podjęcia, wynikające z jej cech szczególnych takich jak:

- funkcje i w konsekwencji zadania stołeczne, które są ustawowo przypisane jedynie m.st. Warszawie. W art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju m.st. Warszawy (Dz.U. z 2018 r. poz. 1817) wskazuje się, iż m.st. Warszawa wykonuje zadania wynikające ze stołecznego charakteru miasta, w szczególności zapewnia warunki do: (1) funkcjonowania w mieście naczelnych i centralnych organów państwa, obcych przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz organizacji międzynarodowych; (2) przyjmowania delegacji zagranicznych; (3)

funkcjonowania urzędów publicznych o charakterze infrastrukturalnym, mających znaczenie dla stołecznych funkcji miasta;

- formalne wyodrębnienie obszaru metropolitalnego – i to w dwóch sferach:
  - polityki rozwoju (jednostka NUTS 2 utworzona na mocy Rozporządzenia Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniającego załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS));
  - Policji – w art. 6 ust. 3, 4 i 4a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2020 r. poz. 360, z późn.zm.) unormowana jest od 2001-2002 r. odrębna organizacja Policji odpowiadająca strukturze poziomu wojewódzkiego – przy czym ustawowo wymienia się powiaty wchodzące w skład zakresu działania Komendanta Stołecznego Policji, mimo że powiaty nie są tworzone, a zatem również potwierdzone, przez ustawę;

w obydwu sferach dotyczy to tego samego obszaru, delimitowanego na poziomie powiatowym; pośrednio jest już tym samym wyznaczony maksymalny zakres terytorialny związku;

- szczególne doświadczenia funkcjonowania złożonego, co najmniej dwuszczeblowego, ustroju samego m.st. Warszawy, które było szczególnym związkiem dzielnic-gmin o charakterze porównywalnym z konfederacją (ustawa o ustroju samorządu m.st. Warszawy z 1990 r.), potem szczególnym, również ustawowo utworzonym, związkiem komunalnym gmin warszawskich o charakterze bardziej federacji (ustawa o ustroju m.st. Warszawy z 1994 r., poddawana następnie istotnym zmianom), a obecnie jest szczególną gminą na prawach powiatu, cechującą się ustawowo zapewnioną dekoncentracją na rzecz organów dzielnic;
- wysokie tempo rozwoju gospodarczego i wysoka konkurencyjność obszaru. Realia gospodarcze i nauka nie pozostawiają wątpliwości co do tego, że XXI wiek to wiek metropolii. Wzrost gospodarczy, generowanie innowacji i nowych miejsc pracy zależy od coraz mniejszej liczby miejsc na świecie, czyli od metropolii¹⁰. Utrzymanie przez kolejne dekady wysokiego tempa rozwoju gospodarczego Polski nie będzie możliwe bez uregulowania rozwoju metropolii. Polska gospodarka ma niezwykłą szansę, aby dzięki obecnym zmianom geopolitycznym awansować do ligi najbardziej zaawansowanych technologicznie państw Europy. Aby to było możliwe, konieczne jest stworzenie skutecznych ram prawnych do współpracy metropolitalnej, w szczególności dla metropolii, której rdzeniem jest stolica kraju;
- brak podstaw prawnych do realizowania zadań ponadlokalnych. Uporządkowanie przepisów prawa względem zadań ponadlokalnych, przyczyni się do ich efektywniejszej realizacji, a także do poprawy jakości życia oraz stworzenia nowych perspektyw rozwojowych dla metropolii. W obecnym stanie prawnym brakuje podmiotu mogącego realizować zadania metropolitalne. Gminy mogą delegować do

---

¹⁰ Brzozowska, K., Roksana, R., 2011, „Znaczenie procesu metropolizacji w zglobalizowanym świecie”, *Studenckie Prace Prawnicze, Administratywistyczne i Ekonomiczne* 10: 69-83.

Korenik, S., 2011, „Nowe realia gospodarcze na początku xxi wieku a urbanizacja”, *Studia miejskie*, Tom 4: 39-45.

związku jedynie te zadania, które same mają w kompetencji. Związek ten nie może podejmować działań wykraczających poza zakres przekazanych zadań. W praktyce oznacza to, że związek nie ma zdolności by realizować zadania, które dotyczą obszaru związku, ale wykraczają poza kompetencje gmin. Do realizowania zadań specyficznych dla metropolii nie są również uprawnione inne jednostki samorządu terytorialnego (powiat i województwo).

Między innymi z tych względów należałoby wzmocnić system zaspokajania wybranych potrzeb społecznych mieszkańców związku metropolitalnego i jednocześnie nie wprowadzać nowego szczebla w modelu samorządu terytorialnego. Obecna forma zrzeszenia JST jest niewystarczająca. Jak słusznie zauważa OECD: „utrzymywanie przestarzałych rozwiązań prawnych na obszarach wielkich miast automatycznie osłabia potencjał gospodarczy i polityczny państw, w których te metropolie funkcjonują”. Poszczególne gminy wiejskie i miejskie oraz wchodzące w skład obszaru metropolitalnego powiaty, są w stanie rozwiązywać część wyzwań lokalnych, jednak nie są w stanie skutecznie rozwiązywać wyzwań klimatycznych, przestrzennych, transportowych czy gospodarczych. Związek metropolitalny w proponowanej formie nie narusza układu terytorialnego – granic istniejących JST. Tworzy jedynie „strukturę zarządczo-koordynacyjną”. Takie podejście pozwoliłoby odciążyć JST od realizowania zadań, które mają charakter ponadlokalny na swoim terenie, przenosząc ich realizację na związek metropolitalny.

2. Przedstawienie rzeczywistego (faktycznego) stanu w dziedzinie, która ma zostać uregulowana

Na samorząd terytorialny w Polsce składają się jednostki funkcjonujące na poziomie gminy, powiatu i województwa. Ich ustrój regulują trzy podstawowe akty prawne: ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Podstawowym brakiem tzw. drugiego etapu reformy samorządowej z 1998 r. było niestworzenie podstaw do metropolizacji czyli formalnego wyodrębnienia obszarów metropolitalnych – wielkich miast i ściśle powiązanego z nimi funkcjonalnie otoczenia. W konsekwencji mogłoby to umożliwić stworzenie instytucji wykonujących na tych obszarach szczególne publiczne zadania metropolitalne. Reforma samorządowa przeprowadziła bezwzględnie konieczną regionalizację, ale jednocześnie przyjęła nazbyt tradycyjną, a do tego jednolitą (poza przyznaniem potrzeby szczególnego potraktowania większych miast) konstrukcję powiatu.

Zadania metropolitalne należy bowiem uznać za odrębną kategorię zadań publicznych, która nie ma charakteru zadań lokalnych ani charakteru zadań regionalnych; są to zatem szczególne zadania ponadlokalne.

Niemal od początku działania trójszczeblowego systemu samorządu terytorialnego, obserwuje się procesy demograficzne, społeczne i gospodarcze, a także kulturowe, które wykraczają poza granice administracyjne gmin i powiatów – w szczególności w okolicach miast wojewódzkich. Zgodnie z zasadą pomocniczości gminy (a także ich związki), co do zasady, nie mogą wykonywać zadań, które wykraczają poza ich granice i kompetencje. Ze względu na to, że do realizowania zadań specyficznych dla metropolii nie są również

uprawnione inne jednostki samorządu terytorialnego: powiaty i województwa, ustawodawca wprowadził do polskiego porządku prawnego instytucję związku metropolitalnego. Pierwszym aktem prawnym w tym zakresie była ustawa z dnia 9 października 2015 r. o związkach metropolitalnych. Została ona uchylona ustawą z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim, której sprawdzone już w praktyce regulacje stanowią twórczą inspirację dla niniejszego projektu.

Co więcej, z unormowań dotyczących realizacji poszczególnych zadań o charakterze metropolitalnym – którą w stanie prawnym kształtowanym od 2015 r. ustawodawca może powierzyć jedynie związkom metropolitalnym – za wystarczające można uznać jedynie unormowania ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 2475, z późn.zm.), gdzie definiuje się kategorię metropolitalnych przewozów pasażerskich oraz określa zadania także związku metropolitalnego jako organizatora przewozów) oraz ustawy z dnia 21 marca 2020 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 470, z późn.zm.), wskazującej na możliwość przejęcia przez związek metropolitalny zadań zarządcy określonych dróg publicznych).

W art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2019 r. poz. 1295, z późn.zm.) związki metropolitalne są wprawdzie wymienione wśród podmiotów prowadzących politykę rozwoju, ale od 13 listopada 2020 r. nie ma już w tej ustawie przepisów określających instrument prawny służący wykonywaniu ogólnego zadania prowadzenia polityki rozwoju na obszarze metropolitalnym w postaci strategii rozwoju związków metropolitalnych (uchylony art. 14ba). Strategia rozwoju związków metropolitalnych jest bowiem w nowym kształcie poprzez odesłanie do ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim przewidziana do wykorzystania jedynie przez ten konkretny związek (art. 9 pkt 6 ustawy). Instrument ten został w pewnym stopniu zastąpiony przez strategię rozwoju ponadlokalnego (art. 10g ustawy o samorządzie gminnym).

Podobnie, od 13 listopada 2020 r. w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2020 r. poz. 293, z późn.zm.) istnieje wprawdzie ogólny przepis (art. 3 ust. 2a), zgodnie z którym „kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na obszarze związku metropolitalnego (obszarze metropolitalnym) należy do związku metropolitalnego, jeżeli został utworzony”, lecz zrezygnowano z rozdziału 2a „Planowanie przestrzenne na obszarze metropolitalnym” określającego instytucję ramowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego sporządzanego przez związek metropolitalny. Takie podejście również utrzymano podczas nowelizacji tejże ustawy (ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2023 poz. 1688) – nie unormowano kwestii planistycznych na poziomie metropolitalnym. W nowelizacji zaproponowano przy tym rozwiązanie polegające na zastąpieniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przez plan ogólny, określający przeznaczenie gruntów i będący aktem prawa miejscowego; tego rodzaju akt nie może mieć bezpośredniego odpowiednika na poziomie obszaru metropolitalnego.

Warto również zauważyć, że w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 23, z późn.zm.) nie ma już rozdziału 7a „Dochody związków metropolitalnych”, dodanego na mocy ustawy o związkach metropolitalnych.

Związki metropolitalne są również wspomniane w wyliczeniach jednostek organizacyjnych ze sfery samorządu terytorialnego zawartych w niektórych ustawach o charakterze ustrojowym, w szczególności w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. z 2019 r. poz. 2399.), jednakże ta regulacja jest nieistotna dla możliwości tworzenia związków metropolitalnych.

W związku z powyższym proponowany projekt ustawy zakłada utworzenie z dniem 1 stycznia 2026 roku związku metropolitalnego w województwie mazowieckim, jeżeli rozporządzenie Rady Ministrów zostanie wydane do 30 września 2025 r. Jeżeli to rozporządzenie zostanie wydane w terminie późniejszym, związek metropolitalny jest tworzony z odpowiednim przesunięciem w czasie (art. 9 ust. 1-2).

Uwarunkowania prawne określone w projekcie ustawy będą odpowiadać szczególnemu charakterowi metropolii warszawskiej (art. 1 ust. 1-3 oraz art. 9 ust. 1). Związek składać się będzie z gmin i powiatów wchodzących w skład jednostki NUTS 2, charakteryzujących się istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, położonych na obszarze spójnym pod względem przestrzennym, który zamieszkuje co najmniej 2 000 000 mieszkańców (art. 1 ust. 2).

Związek metropolitalny posiada osobowość prawną (art. 2 ust. 2), jest samodzielny (art. 2 ust. 3), i wykonuje zadania publiczne we własnym imieniu oraz na własną odpowiedzialność (art. 2 ust. 1). Związek samodzielnie dysponuje mieniem związku (art. 40 ust. 2 pkt. 2) oraz prowadzi gospodarkę finansową na podstawie budżetu (art. 50). O ustroju związku metropolitalnego stanowi ustawa, a także statut (art. 3). Projekt statutu związku metropolitalnego podlega uzgodnieniu z Prezesem Rady Ministrów (art. 3 ust. 2). Związek działa poprzez organy, którymi są zgromadzenie oraz dyrektor metropolii (art. 24).

Związek metropolitalny jest tworzony z dniem 1 stycznia 2026 roku w drodze normy ustawowej – poprzez rozporządzenie Rady Ministrów (przy założeniu, że zostanie ono wydane do 30 września 2025 r.). W procesie tworzenia związku metropolitalnego kluczową rolę odgrywa Pełnomocnik do spraw utworzenia związku metropolitalnego, którym jest prezydent m.st. Warszawy czyli prezydent miasta rdzenia (art. 10). Odpowiada on w szczególności za sporządzenie wniosku o utworzenie związku metropolitalnego, sporządzenie projektu statutu związku metropolitalnego, opracowanie projektu uchwały w sprawie pierwszego budżetu, przygotowanie organów związku metropolitalnego do działania (art. 11). Obsługę pełnomocnika do spraw utworzenia związku metropolitalnego sprawuje Urząd m.st. Warszawy (art. 10 ust. 3).

Głównym celem utworzenia związku metropolitalnego jest poprawa jakości w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców związku metropolitalnego. Stąd też związek metropolitalny wyposażono w metropolitalne zadania publiczne (art. 14) z zakresu:

- kształtowania ładu przestrzennego obszaru związku metropolitalnego, polegające w szczególności na:
  - opracowaniu prognozy demograficznej dla całego związku metropolitalnego, którą należy stosować przy opracowaniu metropolitalnych i gminnych dokumentów strategicznych, planistycznych i programowych, w przypadku określania szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej¹¹;
  - opracowaniu metropolitalnych standardów dotyczących zagospodarowania przestrzennego;
  - sporządzaniu i uchwalaniu dla całości lub części obszaru związku metropolitalnego tematycznych planów rozmieszczenia elementów o znaczeniu ponadlokalnym;
  - opiniowaniu projektów aktów planowania przestrzennego oraz uzgadnianiu projektów strategii rozwoju, sporządzanych przez gminy wchodzące w skład związku metropolitalnego;
  - wypracowaniu stanowisk i opinii dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego, lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz dokumentów o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i krajowym, które mogą wpływać na planowanie i zagospodarowanie przestrzenne na obszarze związku;
- ochrony klimatu i środowiska polegające w szczególności na:
  - sporządzeniu metropolitalnej koncepcji adaptacji do zmiany klimatu;
  - prowadzeniu bazy danych geoprzestrzennych potrzebnych dla planowania i prowadzenia działań na obszarze związku metropolitalnego;
  - współfinansowaniu sieci błękitno-zielonej infrastruktury o znaczeniu ponadlokalnym na obszarze związku metropolitalnego oraz wspieraniu jej utrzymania i rozwoju;
  - inicjowaniu, koordynacji oraz realizacji przedsięwzięć o znaczeniu ponadlokalnym, mających na celu ochronę zasobów wodnych i ochronę przed zagrożeniami klimatycznymi na obszarze związku metropolitalnego;
  - inicjowaniu, koordynacji oraz realizacji przedsięwzięć o znaczeniu ponadlokalnym, mających na celu wspieranie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa energetycznego na obszarze związku metropolitalnego;
  - realizacji działań o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim na obszarze związku metropolitalnego;
  - popularyzacji wiedzy, wymiany dobrych praktyk i wspierania rozwoju kompetencji kadr;
- rozwoju społecznego i gospodarczego polegające w szczególności na:
  - koordynacji, wspieraniu jednostek samorządu terytorialnego i wymianie wiedzy w zakresie tworzenia i prowadzenia oferty inwestycyjnej;
  - powołaniu podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie oferty inwestycyjnej związku metropolitalnego;
  - promocji gospodarczej, turystycznej i kultury na poziomie ponadlokalnym;

---

¹¹ W rozumieniu Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów.

- rozwoju i koordynacji współpracy członków związku metropolitalnego z sektorem nauki, sektorem badawczo-rozwojowym oraz partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego;
- inicjowaniu, koordynowaniu i wspieraniu działań członków związku metropolitalnego o zasięgu ponadlokalnym dotyczących rozwoju przedsiębiorczości, rynku pracy i innowacji;
- popularyzacji wiedzy, wymiany dobrych praktyk i wspierania rozwoju kompetencji kadr;
- metropolitalnych przewozów pasażerskich;
- opracowywania strategii, w tym strategii rozwoju, planów zrównoważonej mobilności miejskiej oraz innych programów, polityk publicznych lub dokumentów programowych właściwych dla związku metropolitalnego.

W zakresie metropolitalnych przewozów pasażerskich z mocy ustawy, to m.st. Warszawa wykonuje zadania organizatora publicznego transportu zbiorowego, o których mowa w ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1720), w tym opracowuje plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego na zasadach określonych w tej ustawie oraz w uzgodnieniu ze Zgromadzeniem ustanawia zintegrowany system taryfowo-biletowy obowiązujący w granicach metropolii warszawskiej w metropolitalnych przewozach pasażerskich (art. 18).

Zakres działania związku metropolitalnego nie narusza samodzielności uczestniczących w nim gmin i powiatów. Zadania związku metropolitalnego – zgodnie z konstytucyjną zasadą pomocniczości – uzupełniają zakresy działania gmin i powiatów oraz wzmacniają ich funkcjonalność. Projektowana ustawa urzeczywistnia zasadę samorządności terytorialnej, a także podstawową pozycję i rolę samorządu gminnego. Związek metropolitalny nie zastępuje gmin i powiatów, a jedynie daje im nową formę skuteczniejszej współpracy. Związek metropolitalny nie powiela również zadań przypisanych województwu mazowieckiemu.

Ponadto związek metropolitalny może wykonywać tzw. zadania powierzone (art. 16). To zadania publiczne przekazywane przez organy jednostek samorządu terytorialnego lub organy administracji rządowej w drodze porozumień. Porozumienie powinno określać zadania publiczne, kompetencje służące jego realizacji, a także niezbędne – zgodnie z zasadą adekwatności – środki finansowe.

Dla zapewnienia sprawności (w tym skuteczności i efektywności) działania związku, projekt ustawy określa dopuszczalne formy działania (art. 15). Wskazana regulacja odgrywa istotną funkcję, gdyż wprost przyznaje zgromadzeniu zdolność do wydawania aktów prawa miejscowego a dyrektorowi metropolii uprawnienie do rozstrzygania indywidualnych spraw w drodze decyzji administracyjnych. Związek metropolitalny – co należy podkreślić – może działać w formach władczych określonych w przepisie. By jednak mógł to czynić, obowiązująca norma prawa materialnego musi go wyposażać w konkretną kompetencję. Dopuszcza się również możliwość przekazywania kompetencji do działań władczych w drodze porozumienia (art. 16 i art. 20).

Władze związku metropolitalnego stanowią dwa organy: (1) zgromadzenie oraz (2) dyrektor metropolii. Są to organy związku jako osoby prawnej. Działalność organów związku metropolitalnego jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Jawność działania organów związku metropolitalnego obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje zgromadzenia, a także dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów związku metropolitalnego i komisji zgromadzenia (art. 25).

Zgromadzenie związku metropolitalnego (art. 27-33) składa się z delegatów, którymi są wójtowie, burmistrzowie, prezydenci oraz starostowie jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład związku metropolitalnego. Alternatywnie w skład zgromadzenia mogą wchodzić osoby przez nich upoważnione. Zgromadzenie stanowi najwyższą władzę związku metropolitalnego i pełni funkcję prawotwórczą, kreacyjną (personalną) i kontrolną. Uchwały Zgromadzenia są podejmowane kwalifikowaną większością głosów, chyba że ustawa stanowi inaczej. Warunek uzyskania kwalifikowanej większości głosów jest spełniony, jeżeli za przyjęciem uchwały głosuje: (1) większość ustawowego składu Zgromadzenia – i jednocześnie (2) taka liczba delegatów reprezentujących gminy, że mieszkańcy tych gmin stanowią większość ludności zamieszkałej na obszarze związku metropolitalnego. Do kompetencji zgromadzenia należy:

1. uchwalanie strategii rozwoju związku metropolitalnego;
2. uchwalanie statutu związku metropolitalnego;
3. uchwalanie budżetu związku metropolitalnego;
4. rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu związku metropolitalnego oraz sprawozdań finansowych związku metropolitalnego;
5. wybór, odwołanie i przyjęcie rezygnacji dyrektora metropolii oraz ustalanie jego wynagrodzenia;
6. podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia albo nieudzielenia absolutorium dyrektorowi metropolii z tytułu wykonania budżetu związku metropolitalnego;
7. podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych związku metropolitalnego dotyczących:
  - a) zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wdzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej; podjęcie uchwały Zgromadzenia jest wymagane również w przypadku, gdy po zakończeniu obowiązywania umowy zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu określenia zasad dyrektor metropolii może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą Zgromadzenia,
  - b) emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu,
  - c) zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów,
  - d) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów krótkoterminowych zaciąganych przez dyrektora metropolii oraz maksymalnej wysokości pożyczek i poręczeń udzielanych przez dyrektora metropolii w roku budżetowym,

- e) tworzenia spółek prawa handlowego lub spółdzielni i przystępowania do nich oraz określania zasad wnoszenia wkładów, a także obejmowania, nabywania i zbywania udziałów i akcji,
  - f) tworzenia, przekształcania i likwidowania jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego oraz wyposażania ich w majątek;
8. przyjmowanie Metropolitalnego Planu Transportowego oraz opiniowanie sprawozdania z jego wykonania;
  9. uchwalanie planów zrównoważonej mobilności miejskiej;
  10. przyjmowanie strategii, w tym strategii rozwoju, oraz programów, polityk publicznych lub dokumentów programowych właściwych dla związku metropolitalnego;
  11. stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji zgromadzenia związku.

Organem wykonawczym związku metropolitalnego jest dyrektor metropolii (art. 34). Funkcji dyrektora metropolii nie można łączyć z: (1) członkostwem w organie jednostki samorządu terytorialnego; (2) piastowaniem mandatu w organie jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego; (3) pełnieniem funkcji wójta, burmistrza, prezydenta miasta lub ich zastępców albo innym zatrudnieniem w charakterze pracownika samorządowego; (4) pełnieniem funkcji wojewody lub wicewojewody albo innym zatrudnieniem w administracji rządowej lub w urzędzie administracji państwowej; (5) mandatem posła lub senatora; (6) zasiadaniem w Zgromadzeniu związku metropolitalnego na podstawie upoważnienia (art. 35). Dyrektor metropolii jest wybierany przez Zgromadzenie w głosowaniu jawnym kwalifikowaną większością głosów (art. 36). Do zadań dyrektora metropolii należy w szczególności (art. 40):

1. wykonywanie uchwał Zgromadzenia;
2. gospodarowanie mieniem związku metropolitalnego;
3. przygotowywanie projektu i wykonywanie budżetu związku metropolitalnego;
4. kierowanie, koordynowanie i kontrolowanie działalności jednostek organizacyjnych związku metropolitalnego, w tym zatrudnianie i zwalnianie ich kierowników;
5. opracowanie i aktualizacja projektów dokumentów strategicznych, m.in. strategii rozwoju, programów, polityk publicznych i dokumentów programowych.

Mieniem związku metropolitalnego będzie własność i inne prawa majątkowe nabyte przez związek metropolitalny (art. 46). Nabycie mienia przez związek metropolitalny następuje m.in. w drodze porozumienia z gminami i powiatami, wchodzącymi w skład związku metropolitalnego lub z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, ze związkami jednostek samorządu terytorialnego, albo ze Skarbem Państwa, na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym, przez czynności prawne, w tym w drodze darowizn, spadków i zapisów oraz w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej (art. 47).

Nadzór nad związkiem metropolitalnego sprawują Prezes Rady Ministrów, wojewoda, a także regionalna izba obrachunkowa (art. 23). Są to organy wskazane w ustawie zasadniczej. Kryteria nadzoru są ograniczone do legalności. Organy nadzoru zostały wyposażone w środki nadzoru typowe, znane samorządowym ustawom ustrojowym. Prezes Rady Ministrów przede wszystkim uzgadnia projekt statutu związku metropolitalnego (art. 3 ust. 2). Z kolei wojewoda oraz regionalna izba obrachunkowa sprawują nadzór nad bieżącą działalnością

związku metropolitalnego, zgodnie z rozdziałem 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (art. 23 ust. 2).

Projekt ustawy przewiduje katalog źródeł finansowania działalności związku metropolitalnego (art. 57). Źródłami dochodów związku metropolitalnego są:

1. udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego;
2. składki od gmin i powiatów wchodzących w skład związku metropolitalnego;
3. dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe związku metropolitalnego oraz wpłaty od zakładów budżetowych związku metropolitalnego;
4. dochody z majątku związku metropolitalnego;
5. spadki, zapisy i darowizny na rzecz związku metropolitalnego;
6. odsetki od pożyczek udzielanych przez związek metropolitalny, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
7. odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody związku metropolitalnego;
8. odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych związku metropolitalnego, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
9. dotacje z budżetu państwa;
10. dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
11. inne dochody należne związkowi metropolitalnemu na podstawie odrębnych przepisów.

Główne źródło dochodów będzie stanowił udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych będących podatnikami tego podatku zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego. Zgodnie z art. 58 rozdziela się ten wpływ pomiędzy związek metropolitalny, a m.st. Warszawę (która wykonywać będzie zadanie dot. metropolitalnych przewozów pasażerskich). W roku 2026 udział ten dla związku metropolitalnego wynosi 0,1%, a w latach następnych wynosi 0,75%, dla m.st. Warszawy w roku 2026 wynosi 0,1%, a w latach następnych wynosi 5%.

Gminy i powiaty wchodzące w skład związku metropolitalnego są obowiązane, począwszy od 2026 roku, do wnoszenia na rzecz związku metropolitalnego składek (art. 59). W roku 2026 część ogólną składki rocznej wnoszonej przez jednostkę samorządu terytorialnego ustala się w wysokości 0,035% planowanych na dany rok budżetowy dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, przypadających tej jednostce, a w latach następnych składkę określa się na wysokości 1% tych dochodów.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

3. Wskazanie różnic pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym (przewidywanych skutków prawnych wejścia aktu w życie)

Konsekwencją proponowanych przepisów (w związku z np. przyjęciem jednoosobowego organu wykonawczego, wykonywaniem zadania metropolitalnego transportu publicznego przez m.st. Warszawę) jest dokonanie zmian w ustawach zawierających regulacje odnoszące

się do poszczególnych kwestii związanych z powstaniem związku w województwie mazowieckim. W związku z tym projekt nowelizuje:

1. ustawę z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1461),
2. ustawę z dnia z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz.U. z 2018 r. poz. 1817),
3. ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324),
4. ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 530 i z 2024 r. poz. 721),
5. ustawę z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079),
6. ustawę z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1720).

Proponowane zmiany wynikają głównie ze specyfiki metropolii warszawskiej i dopasowaniu przepisów do nowego stanu prawnego oraz wykorzystania jej maksymalnego potencjału. Szczególnie warto zwrócić uwagę na odmienne od obecnego w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii podejścia do kwestii transportu publicznego. Obecnie liczba mieszkańców Warszawy oraz gmin objętych porozumieniami z Zarządem Transportu Miejskiego w Warszawie (ZTM) to około 2,7 miliona, co stanowi ponad 85% populacji całej metropolii. W systemie ZTM na terenie metropolii warszawskiej funkcjonuje m.st. Warszawa, 34 gminy oraz 2 powiaty. Ze względu na już funkcjonujący na ponad 45% powierzchni metropolii warszawskiej system oraz na wypracowane standardy istotnym jest, aby nie zaburzyć obecnych rozwiązań i nie pogorszyć jakości dostarczanej usługi, szczególnie z punktu widzenia mieszkańców. Co więcej, nie wydaje się, aby możliwe było ograniczenie wykonywania zadań stołecznych Warszawy do obszaru m.st. Warszawy, gdyż już są one wykonywane na dużym obszarze metropolitalnym. Z tychże względów zakłada się, że zadanie metropolitalnych przewozów pasażerskich powinno być realizowane przez m.st. Warszawę przy wykorzystaniu potencjału miasta rdzenia oraz części środków przeznaczonych dla metropolii warszawskiej. Dzięki temu odciążone zostaną budżety gmin i powiatów, które *de facto* przekazują środki ze swoich budżetów na realizację zadania ponadlokalnego. Dodatkowo, możliwe będzie zapewnienie publicznego transportu zbiorowego w gminach, które obecnie nie posiadają go w ogóle lub najczęściej ze względów finansowych lub organizacyjnych, posiadają w niewystarczającej dla mieszkańców jakości.

Celem prowadzonych zmian jest także wzmocnienie skuteczności polityki spójności Unii Europejskiej oraz polityki rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej. Związek metropolitalny jest bowiem podmiotem polityki rozwoju – w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2023 r., poz. 1259, 1273), którego ustawa wyposaża w kompetencje w zakresie planowania strategicznego. Głównym narzędziem związku metropolitalnego jest strategia rozwoju ponadlokalnego, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40, 572, 1463, 1688), a także spójna z nią strategia związku zintegrowanych inwestycji

terytorialnych, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022 r., poz. 1079). Projekt ustawy o związku metropolitalnym w województwie mazowieckim zakłada integrację strukturalną i funkcjonalną w zakresie polityki rozwoju. Proponowane zmiany powodują, że jeden podmiot – metropolia warszawska – będzie odpowiedzialna za realizowanie dwóch strategii: strategii ZIT oraz strategii ponadlokalnej. Powyższe zamierzenie bazuje na negatywnych doświadczeniach województwa śląskiego, w którym istnieją dwa „konkurencyjne” w zakresie polityki rozwoju podmioty – Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia oraz Stowarzyszenie Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, będące związkiem zintegrowanych inwestycji terytorialnych.

4. Przedstawienie projektu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia, jeżeli obowiązek taki wynika z odrębnych przepisów

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

5. Oświadczenie organu wnoszącego co do zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

6. Ocena organu uprawnionego do opracowania projektu ustawy, czy projekt ten podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega obowiązkowi notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.